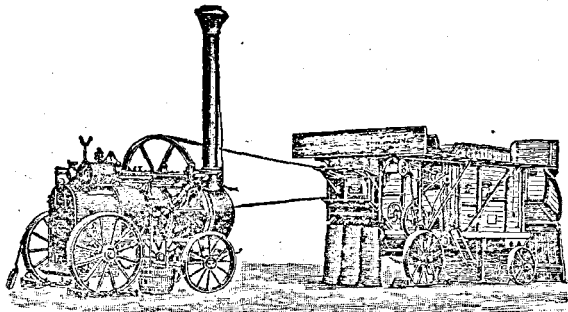

ERDÉLYI GAZDA

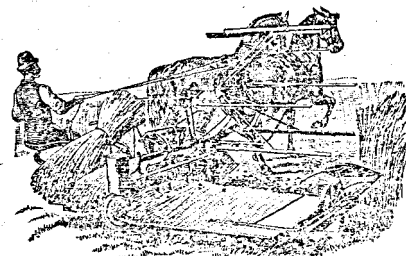

AZ

„ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET“

VÉDNÖKSÉGE ÉS FELÜGYELETE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYRÉSZI

Telefon sz. 468.

MEZŐGAZDASÁGI ÉS HÁZTARTÁSI

Telefon sz. 468.

ÁLLANDÓ GÉP- ÉS ESZKÖZ-KIÁLLITÁS

Kolozsvártt,

a sétatéri állatkiállítási területen a következő gyárak és iparosok kiállítását mutatja be:

M. kir. Államvasutak gépgyára, Budapest, cséplőkészlet, arató-gépek, ekék.

Fehér Miklós, Budapest, tejfőző gépek.

Kühne E., Moson, gazdasági gépek.

„Nicholson“-gyár, Bpest, cséplőkészlet és más gazdasági gépek.

„Mc Cormick“-aratógépgyár, Bpest, arató- és kaszáló-gépek.

Clayton és Schuttlewort, Bpest gazdasági gépek.

Bächer és Melichár, Bpest, gazdasági gépek.

Első Prosznici gépgyár, Bpest, motoros cséplő és gazdasági gépek.

Beck és Gergely, Bpes, cséplőkészlet és más motorok.

Szilágyi és Diszkant, Miskolc, „Viktoria“ terményrosta, borsajtók.

Simonffy István, Kolozsvár, ekék, boronák stb.

Kalmár Zs. utóda, H.-M.-Vásárhely, „Kalmár“ rosták.

Bóni gyártelep r.-t., Nyirbátor, Bóni eketaliga ujdonság.

Laczy és Fekete, Ujkigyós, uj szab. cséplő-dobrendszer.

Kunz Antal, Morvaország, Fehérteplom, szélmotoros szivattyúk stb.

Fairbanks Mérleggyár, Bpest, marhamérlegek „Fairbanks“ jegyű.

Orenstein és Koppel, Bpest, mezei és ipar-vasutak.

Alfa Separator r.-t., Bpest, teljes tejjgazdasági felszerelések.

Schotolla Ernő, Bpest, borgazdasági és pince felszerelések.

Fehér Ferenc, Bpest, 6 lövetű viharágyuk.

Farkas és Faragó, Bpest, viharágyuk.

Emmerling Adolf, Bpest, vaharágyuk.

Király Lajos, Bpest, szőlőpermetezők, kézi vetőgép.

Grünfeld Jakab, H.-M.-Vásárhely, szőlőpermetezők, kézi vetőgépek.

Grün Lipót, Aszód, szőlőpermetezők, kézi vetőgépek.

Majoros Antal, Győr, szőlőpermetező anyag „Unicum“ stb.

„Hungária“ műtrágyagyár. r.-t., Bpest, műtrágyák, rézgálic stb.

Kramer J., Egeres, gypsz-trágya.

Faragó Béla, Zala-Egerszeg, csirázató készülékek.

Salzmann és Társa, Szeged, ponyvák, zsákok.

Láng és Lovass, Bpest, olaj és zsiradék.

Gruber Leo és Társa, Bpest, kötél-árak.

Hofer és Beller, Budapest, gépszijak.

Magyar Ruggyantagyár, Bpest, ruggyanta (gummi) hajtószijak.

Sukorói Kőbánya, K.-Nyék., malomkövek.

Ulrich B J., Budapest, tőzeg árnyékszékek.

Léber Gyula, Kolozsvár, sodronyfonat készítesek stb.

Keresztényfalvi Agyagipar r.-t. agyagárak, vályuk lemezek stb.

Fluidgyár, Pöstyén, rheuma-fluidok stb.

Demjén Ágoston, Kolozsvár, lakatosági különlegességek.

M. kir. Orsz. fegyintézet, Szamosujvár, szövött árak, kefék stb.

Vakok Orsz. Intézete, Bpest, mindenféle gazdasági, háztartási kefék.

Klaszovitt György, Kolozsvár, hámok, bőröndös árak.

Apatini Kosárfonók Szövetkezete, kerti és más kosarak.

Timár László, Bucsa, kerti és más kosarak.

Moldován Miklós, Kolozsvár, minta kertészete. (576.)

Auróra Műintézet, Pécs, műiparú cikkek.

Bécsy József, kocsigyártó, M.-Vásárhely, kocsik.

Összesen: 48 kiállító.

➡ A KIÁLLITÁSI IRODA A GAZDAKÖZÖNSÉG ESETLEGES MEGRENDELÉSEIT OTT A HELYSZÍNÉN FÖLVESZI, VALAMINT IRÁSBELI MEGRENDELÉSEIT A KIÁLLÍTÓ CÉGHEZ JUTTATJA! ➡

Az „E. G. E.“ tagjai és az „Erdélyi Gazda“ előfizetői az árakból engedményben részesülnek.

Telefon sz. 468.

Telefon sz. 468.

A magyar kir. államvasutak gépgyárá-
nak locomobil-eséplőgép és „Millennium”
aratógép gyártmányai a párisi nemzet-
közi kiállításon a legnagyobb kitünté-
tést, a **GRAND PRIX**-t nyerték.

A magyar királyi államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magyar kir. államvasutak gépgyárában készült
gőzeséplő készleteit, szalmakazalozóit,
„MILLENNIUM” (616.)

legújabb szerkezetű

fűkaszáló-, marokrakó- és kévekető aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resicai mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lóerejű *gőzeséplőkészle-
teit*, Sack-rendszerű, *acélöntésű ekefővel ellátott ekeit* és egyéb mezőgazdasági eszközöket.

ERDELYRÉSZI KÉPVISELŐ: **WESSEL LEO KOLOZSVÁR.**

ACETYLEN.

Klemm & Novák Kolozsvárt

szállít oly Acetylen-készüléket, mely minden igényeknek megfelel. Ezzel az összes hiányok pótolva vannak.

Következő tulajdonságokért kezeség vállalatik

explodálási biztonság,
önműködő és gazdaságos gázfejlesztés,
utóérhetetlen tiszta és gyors utántöltés,
szolid kivitel és egyszerű kezelés.

Saját szabadalom Európa és Amerika legnevezetesebb államaiban.

Ajánlanak továbbá Acetylen-berendezések kivitelét, minden nemből és nagyságban.

(Prospectusok, elismerő levelek, költségvetések ingyen és bérmentve.)

Prima Carbide minden időben napi áron szállítatik. **Erczyomdai munkák** minden faja, réz, sárgaréz, cink, alpaka stb.-ben rajz vagy modell után gyorsan és olcsón készíttetik.

A bevezetési szakmában jártas, szolid képviselőket kerestetnek.

(549)

Etetési célokra

az országos chemiai intézet a központi vegykeresleti állomás vegyelemzése alapján

legjobban ajánlható saját gyártmányu

Rizstakarmány-

lisztünk

vegyi összetétele:

Zsír	13.74%
Protein	15.40%
N. mentes anyag	47.55%

Mintákkal és felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Királymalmi

derczenk

vegyi összetétele:

Zsír	6.14%
Protein	12.75%
N. mentes anyag	57.78%

Mintákkal és felvilágosítással szívesen szolgálunk.

IX. SOROKSÁRI-UTCZA 104.

(631.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. (Thonet udvar)

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával.

Alakult: 1900

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása	400,000 kor.
Alapítványok és üzletrészekben	1,200,000 kor.
Összesen:	1,600,000 kor.

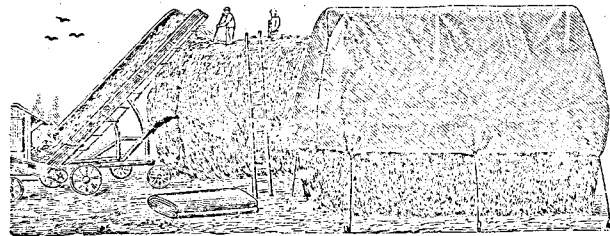
BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD TŰZ- ÉS JÉGKÁR ELLEN.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a tőzárnyban részesülnek. Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével. Felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

(498.)

az igazgatóság.

VIZMENTES PONYVÁK KAZAL, MOZDONY ÉS CSÉPLŐGÉPEKRE.

Elpusztíthatlan —
minőségben
REPCZEPONYVÁK,
Vitorla-vászon ponyvák,
KOCSIPONYVÁK.

Alapított 1830. — Cs. kir. szab. vízmentes szövetgyár. 46 kiténtetés.

ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST, V. ker., Thonet-udvar.

Vízmentes Ponyvák (634.)

elismert kitűnő minőség — □ metr. 1 K. 70 fillér és följebb

Zsákok Tarpaulin-varrással és varrás nélkül 70 fillér és följebb.
Rovatkás- Sátrak, esőköpenyek, öltönyök.
Kender- kendertömő, tűzi és itató-vedrek.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás.
Minden város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és szíveskedjék határozottan Elsinger gyártmányt kérni.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.“ TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILÁP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KOZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 11 SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük az előfizetések megújítását.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:	
A székelyek dolga. Ée. II.	253
Erdélyi-magyar szarvasmarha fajtánk fejlődési és takarmányértékesítő képességének kérdéséhez. II. Hadwiger Albert	254
A nagy nyedi III-ik tenyészállatkiállítás és vásárról. Pókay Dezső	155
Szervezeti szilárdság (energia) és ellenálló képesség. III. Jaskó	256
Kisebb szakközlemények	256
Vegyes közlemények	257
Üzlet, forgalom	259
Hírdetések	

Jobb és

**megbízhatóbb
magvakat**

nem is ajánlhatunk, mint a minőket

27 év óta

Mauthner

Ödön

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám,

VI., Andrassy-ut 23. sz.

szállit. (28.)

A székelyek dolga.

II.

Azon a nemcsak természetes határok által a külvilágtól elzárt földdarabon, melyet a Hargita és a keleti hegylánc, ezeknek lejtői, völgyei, medencéi alkotnak, nem csak helyét, de szokásait és életmódját sem változtatva éli a székely, mint őslakó azt az életet, mely sajátságaiiban, viseletében, nyelvében, szokásaiban, a gazdálkodás módjában is annyira eltér a nagy magyarnak életétől. Nem az egyén, nem az egyes ember folytatja ezt a változatlan életmódot, — ellenkezőleg, ennek folytonos vállalkozásai, folytonos kirándulásai, útjai, fuvarjai vannak, — hanem az egész székely gazdálkodási mód, az olyan ma, mint sok évvel ez előtt is volt. És a mint két tényező: a nép gazdasági tevékenysége, szokásai, életfilozófiájának iránya és a természeti viszonyok megmaradtak őseredeti alakjukban, úgy másfelől az elzárt földdarabon kívül eső egész többi világ folytonos változása, forgása a Székelyföldnek geográfiai helyzetét természetesen nem, népének lelkét sem, hanem közigazdasági helyzetét, állapotát szintén magával ragadta a változáson.

Az azután természetes, hogy a természeti viszonyok adták azt a többé-kevésbé jó agyagot, melyből a konjunkturák a hegyes vidékek mai közigazdasági helyzetét mintázták meg. Láthatjuk csaknem minden vármegyében a természetes alapoknak, a föld helyzetének és a nép lelkének az általános közigazdasági viszonyokkal való kombinálásával előállott speciális helyzetet. Azok, a miket előző közleményünkben a székelyek fő bajainak mondtunk, a rossz gazdálkodási rendszer, kevés közlekedő, a rosszul keresztülvitt, vagy sokáig tartó tagosítás, az eladósodottság nagy mértéke, a rossz közlekedési utak az egyes vármegyékben nyomról-nyomra vezethetők és hozzák létre a teljes elszegényedést, az elégedetlenséget és kivándorlást.

Talán sehol nem hatnak annyira össze mindezek az okok mint Csikvármegyében és éppen azért a helyzet is talán sehol sem olyan súlyos, mint Csikban. A természet sem adott sokat s a mit mégis adott, nem arányosan osztotta meg és nem tudták, nem akarták jól kihasználni. A vármegyének több mint ötöde adózás alá nem eső terméketlen földterület, szántóföldje elenyészően csekély, növénytermelése alig számottevő. A népesség megélhetésének bázisa az állattenyésztés. Tényleg rértjének százaléka az egész országban a legjobb, 21-en fölül van, legelő 22% és erdő 40%, és mégis a szarvasmarhatenyésztésben Csikvármegye az országnak csaknem legutolsó megyéje, egy kat. holdra eső 100 drb. szarvasmarhával, sertésenyésztésben pe-

dig éppen az utolsók közt van 40 darabbal. Ha a csikvármegyei székelyeken akarunk segíteni, ez a pont az, ahol az erőket működtetni kell. Az államnak nagyobb mértékben való igénybevétele itt nem lenne túleröltetés. Nemcsak községeknek, hanem egyes jó gazdáknak is jó tenyészanyaggal való ellátása is még lehetséges lenne. Az erdei legeltetések megkönnyítésére irányuló akciót pedig honorálja a kormány. De a főteendő még itt is a társadalom vállalán van. Ha ez a társadalom olyan elgyöngült, olyan enervált is, mint a csiki!

Páris Frigyes lelkes hangon és lelkesült ségtől ragyogó szemekkel beszélt mindig a szövetkezetekről, de soha nem hallottuk, hogy a csiki székely sorsán egy ilyen szövetkezet segített volna. Ő nagyon jól ősmerte a szövetkezeti ügyet, specie a német szövetkezetek ügyét, de aligha a székely népet, mert különben tudnia kellett volna, hogy a mi jó volt a pomerániai parasztnak ő minden bajában, az nem lehet jó a székely góbénak. Pedig ott is lehetne a szövetkezetek útján segíteni. Tenyészállatbeszerző és fölnevelő szövetkezetek, legelők bérlésére, vagy megszerzésére alakuló szövetkezetek ott is nagyon sokat használnának. Csak az istenért! Ne a német sablon szerint akarják megcsinálni ezt is. Egyesülni, szervezkedni, szövetkezni kellett volna már eddig is és kell ezután még inkább a székely gazdáknak is. De ennek megindítását se az államtól, se a közjótékonyágtól ne várják. Az helyi szükség, a mit a helyi társadalmi erőknél kell kielégíteniök. Mert a sopánkodásban csak tán nem merülhet ki ez az erő?!

Valóban nagy, igen nagy bajuk a székely vidékeknek az, hogy vasútjaik nincsenek. Így esnek azután az olyan fürdőhelyek, mint Borszék is, Budapesttől Alexandriánál is távolabb, ezáltal válik olyan nehéz az idegenek oda vonzása, a turisztika fejlesztése, az ásványvíz-forgalom emelése. Itt segítségre nehéz beszélni, még ha elszorult szívvel járjuk is be napszámra Csikvármegye országútjait, anélkül, hogy vasúti hálózatnak nyomát is találjuk. A mai viszonyok mellett a mostani hálózat kibővítéséről beszélni meddő dolog. Magunknak pénzünk nincs s az az agyonhajszolt, megátkozott idegen pénz elgurult, elbújt tőlünk akkor, mikor legnagyobb szükségünk lenne rá. Mi pedig eltikkadunk és elszenyvedünk nélküle, mint Hagard és Ismail a sivatag forró homokjában víz híján.

Nincs pénzünk. Ez a legnagyobb bajunk. Teljesen igaz az is, hogy a székely nagyon el van adósodva. Ez a panasza Háromszékből hangzik föl legsűrűbben és lehangosabban. És ha nem csak a hang eredete után ítélünk, hanem utána járunk annak, hogy miért éppen onnan hangzik az el, akkor látni fogjuk, hogy

„Londoni rézjegyzéshez alkalmazkodva, a mai naptól visszavonásig

leszállítottuk

a vegytiszta aussigi és „Hungária“ rézgáliczának árát

nagyobb mennyiség vételénél 64.— koronára,
kisebb mennyiség vételénél 65.— koronára,

100 kgrként ab budapesti raktárunk

(532.)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete.”

tényleg a háromszéki székely gazdák földbirtokai a legterheltebbek és azért ered onnan a hang.

Onnan keletkezett a székely földhitelintézet ideálja is és a sepsi-szentgyörgyi gazda-értekezleten ki is fejtette Bodor Tivadar dr. annak teljesen helyes eszméjét. Csakhogy ehhez is hiányzik az, amit már jóval Montecuccoli előtt minden dolgok mozgató erejének tudtak: a pénz, pénz, pénz. E nélkül pedig még földhitelintézetet sem lehet csinálni. Hallottunk már valami országos koldulást is emlegetni, a mitől nagy eredményeket várnak, mert lám, a fővárosnak szükséges 30 milliót is egy néhány nap mulva aláírták! Alá ám annak, de próbáljuk meg, hogy hol lesznek az aláírók, mikor arról van szó, hogy abból a pénzből abban a görbe országban a székely gazda kapjon sok éves amortizációs kölcsönöket. Mert nem hobboligító filantropok, hanem számító pénzemberek szokták a pénzügyi vállalatokat finanszírozni.

De tegyük föl, hogy előkerülne valahonnan az a pénz, hogy kész tervük van erre nézve az idea hangoztatóinak, hogyan fognák azt célarányosan fölhasználni? Hogy a terheken könnyítsen, de egyben a könnyelmű kölcsönzéseket kizárja. Nézetünk szerint csak egy a német Landschaftok-hoz hasonló szervezet volna erre képes, a mely amellett, hogy a lehető gyors, könnyű és olcsó hitelt nyújtja, föltétlen garanciákat szerezne arra nézve, hogy a kölcsön csak produktív célra vétetik és egész határozott befolyást gyakorolna adósának gazdálkodási módjára is. Ne vessék elhamarkodva ez ellen a mód ellen, hogy az az egyéni cselekvés függetlenségét korlátozza. Először is ez a korlátozás nagyon sok esetben üdvös, másodsor az egyéni cselekvés korlátozása csak a kölcsönrel összefüggően általános irányú és magát a cselekvést nem korlátozza, nem is szabályozza, csak irányítja. A német Landschaftok virágzó példáját mutatják annak, mennyire segítségükre voltak a német gazdáknak nemcsak hitel igényük beszerzésénél, hanem gazdálkodási módjuk javításánál is.

De Háromszékben merült föl az eszméje egy nagy terményértékesítő szövetkezetnek is. Bármily nagy előnyei lehetnek ennek elméletben, vagy másutt, nálunk nem bizhatunk még hozzá kellőleg. Hanem igenis mindenképp a mezőgazdasági termelést kell olcsóbbá, jobbá, tökéletesebbé tenni és ezután fog jönni a termelési költségek csökkenése, a mezőgazdaság jövedelmének, hasznának növekedése, az általános helyzet javulása. Mink ezt tartjuk annak a punctum saliensnek, melyen a székelyek sorsa fordítható. Az a főnnebb nagy vonásokban vázolt hitelszervezet nyújtson pénzkölcsönt; de hitelben és természetben adja mindazt is, ami a mezőgazdasági üzemben csak kellhet: az igavonó és haszonállatoktól a talajmívelő eszközök minden fajáig, a vetőmagot, a trágyát, stb. Tudjuk, a hitelnyújtásnak egy primitívebb fajtája ez, de indokoltá teszi a primitívebb viszonyok és még a fejlettebb közigazdasággal bíró Franciaországban is használják a syndicats agricoles intézményével kombinálva.

A székelyek mai helyzete rossz, de maga a székely kivándorlás ezzel semmiféle összefüggésben nincs. Ez a kivándorlás nem szűnt, nem nőtt és nem változott több, mint négy évtized óta. Helytelenül hangoztatott jelszók

nyomán a magyar közvélemény azt hiszi, hogy ez a legnyilvánvalóbb jele a székelyek rossz helyzetének, sokan meg éppen az okának tartják, holott az egész kifelé és visszairányuló mozgalom a székely néplélek legsajátosabb tulajdonsága, a mit talán csak a leglélekösmeretesebb, legszélesebbkörű tanítás és nevelés fog generációk után a székely népből kinevelni. Nem fatalista belenyugvás, hanem az adott tényezők ösmerete mondatja ezt velünk. Ha ezt a kivándorlást tényleg a közigazdasági viszonyok romlása okozná, akkor a közigazdasági helyzet javításával a kivándorlás szűnését is remélnék, de mert tudjuk, hogy a mindenkor viszonyok megváltoztatásánál sokkalta nehezebb a nép lelkéből egy sajátosságot, egy szokást kiirtani, azért ezt csak nemzedékeken folytatott jótékony irányú neveléstől várjuk.

Hogy kikre haramlik a székelyek dolgában a tett föladata, azt a következőkben véljük körvonalozhatni: Az állam segítse elő a nép szellemi és erkölcsi tudását, fejlesztve gazdasági tudományát még az iskolákban és később taníttassa a mezőgazdaságban használható új keresetágakra és művelési módokra, a községek szükséges tenyészállattal lássa el, a közös erdei legelők kérdését méltányosan oldja meg a hitel és egyéb hasznos igények kielégítésére alakult intézményeket megalakulásukban és működésükben támogassa. A törvényhatóságok észszel és lélekkel hajtsák végre az állam törvényeit, hogy a jog ne csak háromgyilkoló betű legyen a nép szemében, hanem mindaz amit ez a szó csak kifejezhet. A székely társadalom pedig ne várjon valami napnyugaton föltűnő nagy csillagot, mely a saját földjén vezetni fogja. Ösmeri ezt a rögöt, ösmeri népét, szeretnie kell, ha kevés termést ad is, szeretnie kell, még ha rossz tulajdonságait tudja is. Minden akciót a helyi társadalomnak kell megindítani, neki kell a megoldás eszközeit felkutatni, fölhasználását megmutatni, alkalmazását bebizonyítani. Sem a helyzet ösmeretében, sem a hely szeretetében, sem a segítség szervezésében és kivitelében ne várjon, mert nem találhat alkalmasabb faktort önmagánál. És a kongresszusok? Az ő nagyszabású rendezésükkel, az ő nagyhangú tanácskozásaikkal, az ő kivihetetlen határozataikkal ne akarjanak a fényes kukullóriumok kategóriájából a közigazdasági akció helyére lépni. On dit ce qu'on veut et on fait ce qu'on peut. Csak egy kevéssel akarjunk kevesebbet beszélni és már jó sokkal többet tehetünk.

Ée.

Erdélyi-magyar szarvasmarha fajtánk fejlődési és takarmányértékesítő képességének kérdéséhez.

(Befejező közlemény.)

Első cikkemben mondottakra számításom a következő:

Van egy bizonyos számú jármos ökröm. Azokat vagy neveltem vagy vétel útján szereztem be, de mondjuk, hogy az ökrök 5 évesek és képviselnek egy olyan, a milyen értéket.

Először is terükre számítom ezen érték megfelelő kamat %-át, terükre számítom tartásukat, cselédet stb. és azt tekintem feladatunkul, hogy a mindenesetre javukra számítható munkaértékkel s trágyájukkal tartásukat kifizessék, ami az Éber ur által felvett

s nem is kifogásolható összeggel nem is olyan nagy dolog, de miután ezen munkaérték még apró pénzre felváltandó, arra kell törekednem, hogy ökreim alapértéke, azaz: megfelelő kamataival együtt a beszerzési árak ne csökkenjen.

Elérhető-e ez? Ha 5 éves ökröt 6—8 évig használok, 11—12 éves korában adom el — helyesen számította Éber ur is, Kovácsy ur is, kijavítva — fele áron? Ha az 5 éves ökröt 3—4 évig használok, 8—9 éves ökröm lesz kiselejtezendő, mit ha nem terhelek túl munkával s jól tartok és gondoztatok, kiselejtezése előtt kijavítva valószínűleg el tudok adni a beszerzési áron és még talán jobban is.

A beszerzési árt 5 éves korában 350 koronába számítva 8 éves vagy 8-ik évben levő teljesen kifejlődött, el nem csigázott ökrért akár legelőn, akár istállón feljavítva biztosan megkapom a 350 koronát. Hiszen az ilyen ökröknek nem szabad 700 kilón alul lennie.

Mi ezen eljárásnak az előnye a munkárvonatkoztatva?

Az, hogy 5—9 éves korban a munkaképesség a legjavakorban van, tehát: azt használom ki.

Mi a hátránya?

Látszólagosan az, hogy az ökrök folytonosan jó karban tartása végett több fogatot kell tartani. Ettől fázik sok gazda, mert a több fogat több cseléd tartással jár. Igen, de a mai viszonyok által megkövetelt intenzív gazdálkodással megdrágult kézimunkaerő szükségletet tekintve, nem a legolcsóbb munkás-e az állandó cseléd? És a cselédügy mostani rendezésével nem-e meg van adva az alkalom, hogy állandóbb s ennél fogva a gazdaság viszonyaiban jártasabb és gyakorlottabb szóval „kézre szoktatott“ cselédséget tarthasson a gazda?

Ha valamely időszakos fogatos munkát bevégeznünk kellő számú erővel a maga idejében, igás erőnk túleröltetése nélkül, egy pár napi pihenéssel az ökrök értéknövekedése, cselédek foglalkoztatása és a maga idejében s nem elkésve végzett munka biztosabb sikere nem megadja-e az ellenértéket?

Ebben a számításban csak az van és nem épen megvetendő előny, hogy némileg az ember a saját értéke között benn a gazdaságban cserekereskedést folytat. Az igás erőben kapott nyers erőért a gazdaságban termelt és önköltségen számítható nyers értéket: takarmányt ad s mindössze a gondozásért, tehát a kiadás egy része a cselédek készpénzfizetése szerepel mint pénz. Tehát nagy részét az üzemköltségeknek az ember maga teremti elő, a miért nem jár le esetleg váltója s nem exekválják. Ha így sem bírja könnyit a terhen s bármikor pénzre tehet egy pár ökröt a tartalékból addig, a míg helyzete javul, mert ökrállománya úgyszólván piacképes.

Visszatérve már most röviden erdélyi-magyar szarvasmarha fajtánk fejlődése és takarmányértékesítő képességére, nem mondom, hogy az egy színvonalon áll a nyugati fajtákéval és hogy a mint németül mondani szokás „ne hagyna kívánni valót fenn hátra“ — hanem igenis nagy részben oka ezen kívánni való hátrahagyásának a hibás nevelés, tartás és használat.

A paraszt ember már két éves korában be fogja tulkocskaít s még jó, ha négyesben

A M. KIR. POSTA ÉS TÁVIRDA SZÁLLÍTÓJA.

TELEFON SZ. 412.

Bernáth Ede Sándor

Kerékpár, Varrógép Raktár és Mechanikai műhelye

Kolozsvár.

Az összes világhírű bel- és külföldi kerékpárok és varrógépek, azok felszerelése és egyes részeinek állandó nagy raktára és javító műhelye. Áruiért 5 évig felelek. (529.)

Nagy raktár szőnyeg-, paplan-, pokróc- és mátracokban! — Valódi Linoleum- és cocos szőnyeg.

SÁRGA KRISTÓF

Alapítatott: 1873.

fehérnemű és vászonraktára,

Alapítatott: 1873.

Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca (Belközép) 3. szám.

Dus választék minden kivitelű divatos férfi- és női ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kéz-elők-, nyakkendők- és harisnyákban. Valódi francia fehér- és színes lenbatszt zsebkendők.

Különlegességek; színes á-jour

kávés-terítők- és asztalterítők, goblin ág- és asztalterítők-, csipke-, gyapju- és chenil-függönyök-, pamlag-szőnyegeken.

Újonszülték részére garnitúrák, paplanok, mátracok- és kocsi-takarók.

Nagy választék butorszövegek és szőnyegeken.

Elvállal kiházasítást vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehérneműek pontos elkészítését, kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik.

Valódi kősmárki lódamaszt asztalnemű 25% gyári áron alól kapható.

Bagosy és Társa építőmester

építési irodája

Kolozsvárt, Jókai-u. 7.

szám alatt.

Elvállalnak minden e szakmába vágó munkálatok, valamint tervezetek, költségvetések és becslések elkészítését.

(531.)

két öregebb marhával vagy plane anyajuhokkal, de ennél enyhíti a dolgot valamennyire az, hogy marháiban összpontosulván minden reménye, igyekszik jól tartani és kimélni. Bár ezzel az igyekezettel együtt járna az ápolás és takarítás is!

A nagyobb birtokos vagy nagyon túlterheli birtokát marhaállományával, a nagy számban látván a sikert, vagy a mit meg is bírta birtoka, úgyszólván a véletlenre bizza a takarmányozásukról gondoskodást. Ha jószéna termés van „elég jól“ ki is telet a marha, ha nincs: átszelel; — majd a legelő pótól.

Rendes rétművelésről, megfelelő mennyiségű mesterséges takarmánytermelésről, takarmányelőkészítésről s e célra szolgáló berendezésről a termelt vagy termelt készletek súlyszerinti felvételéről s ennek alapján készített takarmányozási előírányzat s annak betartásáról nem sok gazdaságban van szó s *pazarlásszámba megy az igs ökörnek p. o. nagyobb munkák idején valami szemes erőtakarmányt is juttatni.*

De miután mégis valamelyes gondoskodás a gazda részéről kell, jó gazda hírében álló s magát annak is tartó emberektől többször volt alkalmam már bizonyos önérzettel hangoztatni, hogy nála a gulyabeli „heverő“ marha ujesztendő előtt — persze az is pláne az oláhok új esztendeje — szénát nem lát, arra való a szalma, kukorica-szár stb.; azután következik a saté stb.

Most már képzeljük el azt a fiatal növekvésben levő állatot a legelőről bekerülve szalma kosztra. Hasonló sorsra jut az egy ily teletés után a kérge-rágott gyümölcsfa-oltványhoz.

Hiszen ha éppen megszorulásról van szó, akkor is a két rossz közül a kisebbet kell választani. A legelőről jó állapotban bekerült növendék-marhát, habár „heverő“ is, nem kellene megakadályozni hasznóhajtó *munkájában*; t. i. fejlődésében és ha erre a szükség épen kényszerítene, történjen ez inkább tavasz felé, a mikor is első sorban zsirt és húst veszít, de a csont akadálytalanul épült — s tavasszal aztán a megnyíló „nagykazal“, a mint szomszéd uraim nevezik a legelőt, pótolhat.

Azt is gyakran lehet hallani, hogy legalább egy kazal, vagy boglya sarjú a „tavaszi szántásra“ téli koplalás árán is meghagyandó. Hát jó is biz az, de kivinni a sarjút déli etetésre a mezőre a rövid déli pihentetés és etetési idő alatt, a mit a szél el nem hord belőle, az ökör mohón befalja s iszik rá a mezei kútakból, vagy patakokból, sokszor hóleves hidegvizet s kap egy jó gyomorsikulást. Ezzel kell aztán az egész munkaidényt végigjármoznia. Azért „eszik jól és kérődzik“, de nem fog rajta.

Természetes, hogy az ilyeneknek kitett állatok ismét németül mondván „messze mögötte maradnak“ gyors fejlődés és takarmány értékesítés képesség dolgában a „schwetzer“-nek.

Hosszadalmas lesznek, de nem hallgathatom el — a „takarítás“ dolgát sem. Láttam egy nagyon jó istállóban egy télen 60 drb 2—3 éves, elég jó testű „haszonra bevásárolt“ tulkot. Volt mellettük egy horihorgas, amolyan „korhantó“ oláh s egy condrájából alig kiáltzó fiucska. Alattuk kevés szalma, előttük sok szalma. Almozás és etetés egy füst alatt. Az itató meglehetősen messze volt, igaz, hogy csorgó, de a váluk befagyva. A jég tetejéről szürsölgettek a marhák.

Természetes, hogy ilyen körülmények között „fajta tulajdonná“ válik a lassan fejlődés a sanyaruságokkal szemben edzetség.

De talán nem fajta tulajdon nálunk az ily marha ápolás? nem.

Láttam ezelőtt talán 18—20 évvel a marosvásárhelyi vásáron a nyárádmonti öreg Csipor uram 2 drb 6 éves ökrét, a mit úgy mutatónak hozott az öreg a vásárra és „ozor pengőre“ tartott.

Megfelelő szélesség, arányos és szép test-

alkat, erős csontozat mellett ezeknek az ököknek csipő-magassága a földtől 178 cm. volt.

Híres volt az öreg Csipor ökreiről, melyeket, mint akkor értesültem vásárolt rugott borjukból nevelt.

Emlékezhettek ezekre az állatokra Tulogdi Samu állattenyésztési felügyelő barátom, ki akkor a monostori m. kir. gazdasági tanintézet intézője volt s a ki meg is vásárolta volna az intézet számára „mutatóba“ is, ha az ökök ára nem haladta volna túl a neki előírányzott összeget.

De nemcsak ilyen unicunokra hivatkozhatok, melyekben a helyes nevelés és gondozás eredménye érvényesül e fajtánknál is. Sztét kell nézni a jobb tenyészetekben és mindenütt meglátszik, a mi pedig ama kérdést illeti, hogy miben rejlik a nagyobb haszon, abban-e, ha az ökröt használjuk 6—8 évig, de megjavított állapotban is legfeljebb fél áron adjuk el, mint a hogy vettük, avagy abban, hogy csak 3—4 évig használjuk, de kissé feljavítva ugyanazon az áron adjuk el, a hogy vettük, nézetem szerint az elmondottakból az utóbbi helyessége tűnik ki.

Hadwiger Albert.

A nagyenyedi III-ik tenyészállatkiállítás és vásárról.

A tenyészállatvásárok mindenkor igen tanuságos megfigyelésre szolgáltatnak alkalmat, a mennyiben nemcsak aziránt tájékoztatják a szemlélőt, hogy a kérdéses vidéknek állattenyésztés tekintetében milyen volt a közelmúltja s hogy milyen a jelene, de következtetést engednek vonni arra nézve is, hogy mily ápolás, támogatásra van kilátás és ezzel kapcsolatban, hogy milyen lehet a jövője.

A nagyenyedi tenyészállatvásár Alsó-Fejérvármegye állattenyésztésének múltja tekintetében azon feltevést keltette bennem, hogy úgy, miként hazánk legnagyobb részében itten is nem kevés, ha talán nem is szabaddomandom, hogy mulasztás, de legalább is nemtörődés terheli azok lelkiismeretét, kik hivatva voltak azt egy megfelelőbb irányba terelni. Ezen feltevésre nemcsak a látott teljesen értéktelen korcsok, sőt a magyar eredetűnek mondott marhában is imitt-amott észlelt idegen vérnek már-már elenyésző nyomai, főleg azonban a feltűnően sok állatnál látott táncmester állás, továbbá gacsos és finom méret hátsó lábak idézték fel bennem.

A jelenre nézve megnyugtató, hogy a bemutatott községi bikák kiváló jó minőségűek voltak, még inkább pedig a jövőre nézve, hogy a vármegye előkelőségeit és élükön magát a vármegye főispánját is nemcsak, hogy a kiállításon látni lehetett, de jóleső örömmel észlelt azon tény is, hogy az ott volt legelőkelőbb urak az állatvásár és díjazás munkájából is szép példaadással vették ki részüket. Hiányos volna cikkem ezen része, ha meg nem emlékezném a nagyenyedi járás főszolgabírájáról, ki — fehér hollóként — nagy elfoglaltsága dacára is tudott magának időt szakítani, hogy községeinek az apaállatok beszerzésénél személyesen segédkezzék. Ha minden főszolgabíró vállalkoznék a nemes példa követésére, semmi kétség benne, hogy hazánk állattenyésztése, hihetetlen rövid idő alatt felvirulna.

Adja isten, hogy ezen szép példa követőkre találjon, de magára Alsófehérvármegyére nézve is kívánom, hogy gazdasági egyesületének derék titkárja, úgy mint most — fáradságot nem kimélve — a jövőben is hasonló buzgósággal működjön, hogy az érdeklődést nem csak fentartva, de lehetőleg fokozva mutathassa be vármegyéje állattenyésztését.

A felhajtás kielégítő volt, 230 darabon felül lehetett a különböző faj és nemű állatot olvasni, a melyek közül a legelső helyen kell megemlékezni Teleki Árvéd grófnak bemutatott valóban igen szép bikáiról, ezen tenyészlet — ha a gyors fejlesztési törekvéssel az állatok nem tétotnek takarmányozás tekin-

tetében nagyon igényessé, s ha az abból származó bikák jól átörökítők — hivatva van az erdélyi marhák főbb hibáit, mint gyenge ágyék és hibás lábak, lényegesen javítani. Ezen okból nézetem szerint az onnan eredő hibákra első sorban az erdélyi birtokosoknak kellene reflektálniok, hogy tenyészeteikből azután a köztenyésztés céljainak több valóban megfelelő apaállatok beszerzésére biztos forrásul szolgálhassanak, annál is inkább hangoztattam ezt, mert a nagyenyedi tenyészállatvásár azon benyomást tette a szemlélőre, mintha Erdélyben nem állana kellő számu magyarfajta bika rendelkezésre, úgy, hogy a községek bizonyára kényszerűségből olyan bikákat is vásároltak, a melyek javító apaállatokként nem szerepelhetnek. Jó bikák voltak még felhajtva Kemény Pál és Béla báró, Gáspár J., Szász, dr. Horváth s Szaláncy és Ugron-féle tenyészeteiből.

A bíráló bizottság következő elismerő okleveleket és díjakat ítélte meg:

I. Elismerő oklevéllel tüntették ki:

1. Br. Kemény Pál cintosi tenyészete. 2. Szász József tenyészete (lintos.) 3. Dr. Horváth Miklós harasztosi tenyészete. 4. Szaláncy Jenő fugadi tenyészete. 5. Szaláncy Lőrinc fugadi tenyészete.

II. Erdélyi magyar fajta szarvasmarha:

a) 3 községi bika közt kiosztatott 4 állami és 2 egyleti díjat 145 kor. értékben.

b) Kisbirtokosok által nevelt bikák díját, 50 koronát Szász Józsefnek adták ki.

c) Kisbirtokosok 4—8 éves borjas teheneinek kiadtak 2 állami díjat 100 kor. értékben (1 a díj 60 kor. Szász Józsefnek) és 13 magánosok díját 255 kor. értékben, a miből 100 kor. az E. G. E. által, 60 kor. Teleki Árvéd gr. által és 40 korona Szász József által volt kifizetve.

d) Kisbirtokosok 1—3 éves üszőinek kiadtak 2 állami díjat 65 kor. értékben és 4 díjat a Teleki Árvéd gr. által kifizetett díjakból 40 kor. értékben.

III. Havasi és pinzgauai fajta bikákat díjaztak 2 állami díjjal, 65 kor. ért., teheneket egy állami, egy egyleti díjjal 25 kor. ért., üszőket 1 egyl. díjjal, 15 koronával.

IV. Bivalyok közül egy-egy bika és tehén egy-egy állami és egyleti díjjal lett tüntetve.

V. Juhoknál kitüntettek 3 kost 3 egyl. díjjal 30 kor. értékben és 3 anyát 3 egyleti díjjal 30 kor. értékben.

Végül meg kell még emlékezni a kiállításon is félre állított, de mégis ott szereplő havasi és tarka marhákról. Mokány-marha csupán csak 2 drb fejletlen 1½ éves bika képében lett bemutatva, olyan állatok voltak ezek, a melyek nézetem szerint figyelmet nem érdemelnek. Úgy látom azonban, hogy a gazd. egyesület, mert erre — s nézetem szerint igen helyesen — díjakat is tűzött ki, nem idegenkedik attól, hogy a riska és csenevész mokány marha az annál sokkal értékesebb pinzgauival szorítottassék ki a megyének Hunyad- és Torda-Aranyos-megyék közé ékelt magas fekvésű csücskéből. De ha ettől nem idegenkedik akkor egy lépéssel tovább kell menni, s oda hatni, hogy az ottan lakó községek a jellegtelen s értéktelen harcok helyett (valóban helyesen irányítva) csakis megfelelő pinzgauai bikákat kaphassanak, csenevész korcsokat még a legcsekélyebb díjazásban sem tartom érdemesnek részesíteni, s ha a gazd. egyesület programjában fenntartja, hogy támogatni kívánja a havasok marhateenyésztését, ajánlanám odahatni, hogy azt egy véglegesen megállapított s következetesen betartott irányban tegye, s miután csak kis területről van szó, vagy csak a mokány-marhának javítása lebegjen előtte, avagy csakis a pinzgauai fajtát vegye figyelembe és e szerint, vagy csak mokányt, vagy csak igazi pinzgauit díjazzon, a mely utóbbihoz hasonló csak 1 üsző volt felhajtva.

A vásár, mint már érintém, élénk volt, elkelt 34 magyar fajta bika 20 ezer korona értékben a kolozsvári m. kir. állattenyésztési felügyelő közvetítésével, a megjelölt többi felügyelő megfelelő anyag hiányában nem vásárolhatott. *Pókay Dezső.*

Szervezeti szilárdság (energia) és ellenálló képesség.

Írta: *Jaskó.*

(Befejező közlemény.)

A Bang-féle eljárás *látszólag* kitűnően bevált a kis Dánia szűk határai között. De hogy a későbbi generációkban nem fog-e a tuberkulózis ismét jelentkezni, dacára a megtett nagy óvintézkedéseknek, az igazán a kérdések kérdése.

Európa nagy területein azonban ez az eljárás még ha egyöntetűen vitetnék is keresztül, a tuberkulózis kiirtására vezetni nem fog. A rejtett tuberkulózis nagy veszedelme állandóan kísérteni fog mindaddig, *míg nem törekednek a tenyésztők arra, hogy a tenyészanyag resistenciáját növelve, a szervezet fokozott ellenállóképességében leljék meg a tuberkulózis kiirtásához a kellő alapot.*

Azokban nemcsak a tuberkulózis, de egyéb fertőző természetű megbetegedések, különösen az egész szervezetre, vérpályákra, parenchymatosus szervekre kiterjedő saeptikaemiás természetű betegségek elleni védekezésben is oly nagyfontosságú az állattenyésztés szempontjából a szervezeti energia fenntartása, fokozása, hogy ennek a nagy horderejét ma még kellően áttekinteni sem vagyunk képesek.

Lépten-nyomon hallani a tenyésztők, szakemberek szájából a külföldi tarka kulturfajták elleni panaszokat; immár tudatára ébredtünk annak, hogy a hazai szürke marha egy megbecsülhetetlen anyag, hogy a hazai mangalica és kivált a külterjes gazdaságokban tartott közönséges és hegyi sertés, a rosszabb viszonyok közé jobban beillő racka és cigája, épen a *nagyobb szervezeti energiát és ellenállóképességet* tekintve, megbecsülhetetlen értékkel bír. Eljutottunk volna már odáig, hogy deputációkkal iparkodnak az ország egy tekintélyes részében a magyar szürke marhát a maga hamisítatlan eredeti tulajdonaiban a külföldi tuberkulotikus marhával való fertőzéstől és céltalan keresztezésektől megvédeni. Tudatára ébredtünk annak, hogy a külföldi kulturfajták hovatovább nagyobb mértékben inficiálják a hazai anyagot.

A fentiekben nemcsak szóltam arról, hogy bizonyos fertőző betegségek elleni küzdelemben az orvosi körök védőoltásokat alkalmaznak. Ezek a védőoltások, a mint a tapasztalatok is bizonyítják, sikeresen megvédik többnyire egy bizonyos időn belül a szervezetet egy bizonyos betegséggel szemben. *Nem adják azonban vissza a szervezetnek mégsem azt a természetes védekező képességet, a melylyel a természet különben felruházta azokat.* A védőoltást épen azért állattenyésztési szempontból minden tekintetben megnyugtató intézkedésnek nem vehetjük, mert megóvjá ugyan az egyedeket egy későbbi fertőzéssel szemben, *de a fajta szervezeti ellenállóképességén mit sem változtat.*

Már arról is megemlékeztem, hogy a saeptikaemiás megbetegedések, — a minő a vadvész, főleg azonban a sertésvész és cholera, — a tudomány mai állása szerint teljes biztonsággal még védőoltással sem korlátozhatók. Az ezen a téren szerzett tapasztalatok szinte kétségtelenné teszik, hogy *csakis a szervezet nagyobb ellenállóképessége tarthatja távol a bajt egy csúrhéttől.* Sőt úgy látszik, hogy a védőoltásnak ezen a téren a jövőben sem lesz semmi szerepe.

Ma nem láthatjuk egész világosan, hogy épen a sertéstenyésztésben a szervezeti energiát illetőleg, hogy állunk. A sertésvész, mint heveny befolyású fertőző megbetegedés oly vehementiával tört az ország sertésállomá-

nyára, s a fertőzés az ország majd minden vidékén oly nagyfokú volt, hogy határozott véleményt alkotni nem lehet abban az irányban, mely sertésfajta bír nagyobb ellenálló-képességgel, melyeknek a szervezetét támadja meg kevésbé a fertőző vírus.

A külföldi tapasztalatok, különösen ott, a hol a sertésvész már idültebb jelleget öltött, azt bizonyítják, hogy az istállózott s elkényesedett angol hús és lápsertések azok, a melyek a vésznek kevésbé voltak képesek ellenállani. Viszont azon sertésfajták, a melyek a természetes tartás szabályai szerint tenyésztettek és tartattak, s a hol egyrészt a durvább szőrzet, másrészt a vastagabb bőr és a szervezet szilárdabb konstrukciója a fertőzéssel szemben nagyobb ellenálló képességgel ruházta fel a sertést, az elhullási % is jelentékenyen kisebb volt.

Mindenesetre fontos dolog most már azt kideríteni, hogy az állattenyésztésben *hol van az a határ,* ameddig az állattenyésztő veszély nélkül elmehet egyrészt a keresztezésben újfajták előállításánál, másrészt a beltenyésztésben a tulajdonok megszilárdítását és a szervezet elfinomítását illetőleg. De amiképen a fertőző betegségek virusának egy bizonyos adagja, mennyisége (mesterséges fertőzést véve) sem hat egyformán megbetegítőleg egy fajta keretén belül is a különböző individuumokra, azonképen a szervezeti szilárdságnak sem ismerhetjük azt a skáláját, amely egy esetben pozitív ellenálló képességgel ruházta fel az egyedet, máskor ismét legalább egy bizonyos mennyiségű, vagy kisebb fokú virulentiával bíró fertőző anyaggal szemben az egyes állatot (fajtát) a betegség ellen megvédené. Ebben a tekintetben is úgy állunk tehát, hogy a természet maga igen sokszor oly nagymérvű immunitással ruház fel egyes fajtákat, hogy azok bizonyos fertőző betegség iránt semmi fogékonysággal nem bírnak. Általánosan ismeretes, hogy az algiriai és berber juhok az antrax-al szemben nem fogékonnyak. Nagyon valószínű, hogy ezen természetes immunitás alapja egy bizonyos fokú szervezeti ellenállóképességben rejlik, amit elveszthet ez a fajta is, ha a megszokott viszonyok közül kiragadnók, vagy megváltoztatva a tenyésztési és takarmányozási eljárást, a szervezet elfinomítására törekednénk.

A járványos fertőző természetű megbetegedések jórésze, különösen a talajbetegségek (sercegő üszök, lépfene, rosszindulatu vizenyő, stb.) fellépte az állatok között azóta terjed jobban, mióta az állattenyésztésben a szervezeti szilárdságának kérdésével oly keveset törődnek. Régente, midőn az állatorvosi tudomány még nem volt azon a niveau mint napjainkban, de a tenyésztésben *nem is léteztek az elfinomított, elkényesedett kulturfajták* a chronikus lefolyású fertőző bántalmak legveszedelmesebbike a tuberkulózis sem kísértett úgy, mint napjainkban.

Az elmondott dolgokból végeredménykép ugyancsak azt mondhatom, legyen jelszavunk a jövőre nézve: „Vissza az ős természethez.”

Törekedni kell arra, hogy az új fajták létesítéseknél, keresztezéseknél, valamint beltenyésztésnél a pázandó állatok a kitűzött haszoncél elérésére mindig a *szervezeti ellenálló képesség és energia* fokának kellő mérlegelésével választassanak meg. Az elfinomítás terén okszerű vérfelfrissítéssel, a közel rokon tenyésztés kikerülésével, a természetes tartás követelményeinek megfelelően dolgozzunk olykép, hogy ha egy fajta szervezeti energiája hanyatlal, ha az elpuhulásnak, petyhüdttségnek bármi kis jelét következetesen fellépni látjuk az utódokban, úgy a tenyésztési eljárások, nevezetesen főleg szilárd szervezetű apaállatok segítségével a jelentkező baj kiküszöbölésére törekedjünk.

Csakis ily módon lesz szerény véleményem szerint a gazdasági haszonállat állomány a további degenerálódástól megmenthető s a depekorációnak útja vágható s csak ily módon korlátozhatjuk állattenyésztésileg,

az állategészségrendőri szabályok, óvintézkedések és védőoltásokkal kapcsolatosan a fertőző betegségek elterjedését.

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Hogyan kell a paprikát termelni szántóföldön.** A konyhakerti vetemények nagybani termelése a szántóföldön minálunk meglehetősen szűk határok között mozog, holott köztudomásu, hogy akadnak ezek között olyanok, melyek jövedelmezőség tekintetében jóval felülmúlják a közönségesebb szántóföldi művelési növényeinket. Itt van pl. a paprika, a melyből kat. hold 5–6 q. átlagtermelésre számíthatunk, métermázsánként 120–130 korona értékesítéssel; ha figyelembe vesszük már most, hogy az őrlés folytán legfeljebb 30% megy veszendőbe a termés súlyából, s hogy a paprika biztos piacot mindig talál, beláthatjuk, miszerint nagy kár annak termelését szélesebb alapokra nem fektetni. Mi abban a meggyőződésben vagyunk, hogy a termelés elhanyagolásának oka, az erre vonatkozó ismeretek hiányában rejlik; épen ezért ragadjuk meg az alkalmat, hogy most, a midőn a tavaszi munkák idejét éljük, egyet-mást elmondjunk a paprika termeléséről. Televényes középötött jó erőben lévő talajt kiván a paprika, sik fekvésben, mert hegyes, hűvös helyeken csak nagy szárt nevel, de kevés és gyenge hüvelyt. A talajt minél porhanyóbban kell elkészíteni, hogy benne a rásza hamar fejlődhesen s épen ezért már ősszel meg kell szántanunk, mert a porhanyítást legelőkétebben a tél fagyja végzi el. — A tápanyagok nagy mennyiségéről részint közvetve, részint közvetlenül gondoskodunk; közvetve az által, hogy magát a paprikát műtrágyával és pedig nagyobb adag szuperfoszfáttal trágyázzuk. Szaporítása rászákat útján történvén, a magot március utolsó napjaiban melegágyba vetjük el, vagy pedig április derekán a házi kert egy védetebb helyén. Egy kat. hold beültetésére $\frac{1}{4}$ kg. magból elegendő rászákat nevelhetünk. A rászákat kiültetése április végén vagy május első napjaiban eszközölhető 60 cm. sor és növénytávolságra akként, hogy egy-egy fészekbe 3 palánta kerüljön. A kiültetésre legalkalmasabb idő a kora reggeli órák. Tenyészideje alatt egy-kétszer megkapáljuk s virágzása előtt, a mi körülbelül június utolsó napjaira esik feltöltögetjük. A paprika augusztus végével s szeptember elején kezd érni. Az érettség jele: a hüvely piros színe és szép fénye. Érése nem egyszerre történvén, a szedést naponként kell végezteni úgy, hogy az érett hüvelyek száraztól együtt letördeltetnek. A letört hüvelyek zsinigre fűzetvén, napos helyen szárítandók s teljes kiszáradás után az u. n. paprika-malmokban őrlendők.

+ **A cukorcírok mint takarmány.** Széleskörű állattenyésztésre alapított gazdaságokban a takarmánytermelés mikéntjének kérdése egyik legfontosabb tényezője a sikeres gazdálkodásnak; s épen ezért állattenyésztőink érdekében szükségesnek véljük mindazon ismeretek közlését, melyek e tárgygyal szoros összefüggésben vannak, annál is inkább, mert újabb időben gomba módra szaporodnak — különösen nagykereskedők részéről — ama tanácsok, melyek egy-egy felkapott növény újdonság jó tulajdonságainak dicsérete mellett azok termelési viszonyaira vonatkoznak, de a mely jó tulajdonságok rendszerint felismerhetlenek maradnak. Egy ilyen felkapott újdonság néhány év óta a cukorcírok, melyet csalamádé helyett ajánlanak a kereskedők. Kétségtelen, hogy a csalamádéval szemben van a cukorcíroknak némi előnye s nyilvánul ez abban, hogy a szárazságot nem sanyli meg annyira és kedvező időben 2–3 kaszállást is adhat; de ha ezen előnnyel szembe állítjuk hátrányait, úgy feltétlenül ama meggyőződésre jutunk, hogy a cukorcírok a csalamádé helyettesíteni nem képesek, mert 1. neve dacára is kevesebb benne a cukor, mint a csalamá-

dében s éppen ezért kevésbé izletes. az állatok hamarabb megunják; 2. ha azt akarjuk, hogy az állatok szívesen egyék és sok izéket ne hagyjanak, lehetőleg korán, még bugájának kihányása előtt kell kaszálni, már pedig ily korai kaszálás mellett félannyi takarmányt sem ad, mint a csalamádé; 3. sokkal igényesebb a talaj iránt is, mint a csalamádé, a mennyiben csakis oly tevékeny vályoghomok avagy vályogos homoktalajon terem meg jó eredménnyel, a mely istálló és műtrágya alkalmazásával megfelelő trágyaerőbe hozatott; s mert végül 4. az őszi gabonának nem is oly jó előveteménye mint a csalamádé, a mennyiben a talaj víztartalmát nagyon is igénybe veszi, a mit pedig az őszi gabona megérez. Általános felkarolást az elmondottak szerint a cukorcirok tehát nem érdemel, de bizonyos speciális viszonyok között, pl. ott, hol többnyire száraz időjárás uralkodik, indokolt lehet annak takarmány gyanánt való termelése, de csakis jó trágyaerőben levő földeken.

† **Mire kell ügyelni a fűmagvak elvetésénél.** A tavaszi munkálatok idejét elvén, nem lesz érdektelen közzétennünk azon szabályokat, melyek a fűmagvak elvetésénél szem előtt tartandók. Első és főszabály, hogy *ne vásároljunk fűmagkeveréket*, mert ez legtöbb esetben csiraképtelen s nem azonos magvaknak gyommagvakkal kevert gyűjteménye; de feltéve azon esetet, hogy a keverék jó minőségű s értékes magvakból áll, még ez esetben sem helyes kész keveréket vásárolni, mert a magkereskedők által találatra összeállított keverékek nem nyújtanak elég biztosítékot arra, hogy azok a helyi talaj és időjárási viszonyoknak megfelelőek-e. A létesítendő rét és legelő, vagy egyáltalán begyepesítendő terület részére szükséglenő fűmagvakat tehát nem keverék alakjában kell beszerezni, hanem külön-külön mindazon fajtákból, melyek a mi viszonyainknak legjobban megfelelnek. Második szabály az, hogy *vetés előtt győződjünk meg a vásárolt magvak csiraképességéről, tisztaságáról s azonosságáról.* Fontos dolog ez, mert elrendeli ugyan a törvény, hogy a kereskedők a vetőmagvak eme tulajdonságait eladás alkalmával közelebbről megjelölni tartoznak, de akadnak lelkiismeretlen kereskedők, a kik nagy visszaéléseket követnek el a gazdák kárára. A vetőmagvizsgáló állomások (Budapest, Debrecen, Kassa, Keszthely, Kolozsvár, Magyar-Óvár) e visszaélések felderítésére nagy könnyűségére szolgálnak a gazdáknak, mert nem kell egyebet tenni, mint a vásárolt magból egy kevés mintát beküldeni a lakóhelyhez legközelebb fekvő állomáshoz, a kereskedő által használt megjelölések közlésével, s az állomások a vizsgálatot teljesen díjmentesen végzik. Harmadik szabály az, hogy *csakis egyforma súlyú fűmagvakat keverjünk össze egymással, s így ha kell; két-három keveréket készítve, ezeket külön-külön vessük el.* Ügyelni kell azután arra, hogy *a magvak elosztása egyenletes legyen;* e célból az elvetendő keverék felerészét a tábla hosszában, másik felét pedig a tábla széltében szórjuk el. Végül legyen gondunk a föld minőségére is, nevezetesen, hogy az minél porhanyósabban legyen elkészítve, mert ellenkező esetben igen sok mag nem jut a neki megfelelő helyre, hogy legyen jó táperőben, mert szép gyepre csak oly esetben számíthatunk. Vetés előtt jó szolgálatot fog tenni tehát az istálló-trágya és műtrágya.

† **A gyógynövények termesztése** iránt kezdenek érdeklődni hazánkban is, de korántsem oly mértékben, hogy azon szükségletnek, a mely hazánkban a száritott gyógy- és műszaki növényekből a gyógy- és műszaki célokra igényeltetik, megfelelően, hanem kell importálni vagy beérni, ha nincs. A gyógynövények telepeinek létesítésénél az ezeket természetien óhajtóknak kezére jár úgy a szükséges palántával, mint utasítással *Agnelli József* plebános Csári, posta Sasvár, Nyitra megye. Az élő gyógynövények egy évet befűtött erős és szép palántával szolgál. És ezáltal nemcsak elő-

segíti a gyógynövények telepeinek létesítését, de a legtöbb esetben csakis ily módon teszi lehetségessé a telep létrehozását. Ezenkívül nemcsak hogy elesik a természet kezdeténél a bajlódás a palánta szerzésével, de ily kész palánta által a természetien óhajtó egy évet nyer. A gyógy- és műszaki növények sokféle fajából szolgál palántával. Különösen Agnelliféle borsos menthával (mentha pip. agnelliana), a melyet — tavaly róla írva ismertettünk — most Európa minden államában keresnek a telepek létesítésére, a hova Agnelli az előbbi évben sokat küldött és a melyből Amerika is Agnelliféle borsos mentha szükségletét is ő nála szerezte be. Ez idén az időjárás minden különcödése dacára a palánta rendes idejénél hamarabb küldhető és így a palánta szállítása most veszi kezdetét.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Szemle.

A földmivvelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítókól beérkezett jelentések szerint az őszi vetések a száraz és többnyire hideg áprilisi időjárásban néhol nagyon elmaradtak és oly vidékeken, a hol ehhez még a férgek is jelentékenyebb mértékben elszaporodtak, a vetések tetemes megritkulása tapasztalható. Helyenkint — így, hogy csak kisebb arányban — úgy a buza, árpa, valamint különösen a rozs és repceből az egészen rosszúl állott vetéseket ki is szántották. (Az azóta bekövetkezett sok eső nagyot lendített a vetéseken.)

A férgek jelentékeny károkat okoztak a Tisza vidékén, továbbá a Duna jobbpartján és néhol az Alföldön is. Általában a drótféreg az idén nagyon elszaporodtak; más féregből a futrinka, a hesszeni légy, a fritt légy és itt ott az egér is kárt okoz még.

Az őszi búzavetések kielégítően és részben jól állanak, a Tisza-Maros szögén és a Duna jobb partján. Tűrhetően és jól állanak, a Duna-Tisza közén, a Duna balpartján, a Tisza balpartján és az erdélyi vármegyékben. Leggyengébben állanak s átlagban alig közepesek a vetések a Tisza jobbpartján. Nagy átlagban tehát a búzavetések csak közepeseknek jelezhetők és természetesen az időjárástól függ, hogy mennyiben változik még meg ez az állapot. A búzavetéseknel jóval gyengébbek és országos átlagban alig középszerűek az őszi rozsvetések, a melyek nem mindenütt bokrosodtak kellőleg. Az őszi árpa néhol erősen hanyatlott az áprilisi hideg és száraz idő miatt; férgek is sok kárt okoztak, úgy, hogy némely vidéken ebből is jócskán kiszántottak. A tavaszi árpa, melynek vetése különösen a dombos és hegyi vidékeken még több helyen folyik, elég jól kelt. A különféle féreg ebben is pusztít.

A zab is érzi az áprilisi rossz idő hatását, többnyire gyenge és sárga színű s helyenként acat is ellepte. A repceből, illetve a repce virágaiban sok kárt okozott a hideg esős és szeles időjárás. A kukorica vetése még javában folyik.

Édes istenem, milyen kevés, milyen párányi az, amire ebből a jelentésből következtetni lehet. Mi minden érheti még addig a vetéseket, amíg a kasza levágja az első rendet! Jég, fagy, eső, szárazság, rovarok, megdőlés, megszorulás, rozsda és még mennyi, mennyi minden és a budapesti gabonátörsdén mégis mennyit variáltak, permutáltak, kombináltak már ennek a jelentésnek alapján. Előbb megdöbbentek a rossz hírek miatt, azután egyszerre vigak és optimisták lettek a tözsde jó urai és azt olvasták ki a sorokból, hogy minden a legjobb rendben van. Mert úgy van az azokkal a jelentésekkel, hogy ha kedvező állapotot jelez, akkor ennek alapján spekulálják lefelé az árakat; ha meg rossz híreket

mond a vetésekről, akkor egyszerűen a saját jól informáltságukhoz appellálnak és ennek alapján nyomják az árakat. Így hát ezek bizony el vannak nyomva szegények. Mert: „wirf die Katz wie du willst...“, csak a négy lábára esik az.

„Jogos büszkeséggel említheti Magyarország, hogy ezer éve küzd Európában a saját és mások szabadságáért, de csak harminc éve dolgozik anyagi jólétének emelésén. De ez alatt a harminc év alatt, vagyis az 1867-iki kiegyezés óta olyan nagy volt a haladás a mezőgazdaság és az ipar minden ágában, hogy ma Magyarország a nagy nemzetek sorában áll. Az egész mezőgazdasági kiállítás, a gépcsarnok, a földmivvelés s az erdészeti kiállításata nuskodik a magyar mezőgazdaság haladására mellett. Mi sem bizonyítja jobban, hogy milyen nagyszerű eredményeket lehet elérni egyrészt az erélyes és következetes kormányzással, mely a földmivvelés tudományos fejlesztését célozza, másrészt a nagybirtokosok példája útján, a kik uradalmaikból jó gazdálkodás mintaképeit teremtették meg.“ Ezeket az elragadtatással teljes sorokat írta Franciaország legnagyobb gazdasági szaklapja a világgiallítás megnyitásakor a *magyar mezőgazdaság kiállításáról*. És ami akkor bámulatba ejtette a francia gazdákat és csak a széperért lelkesedő egész francia publikumot, azt ma Budapesten a magyar közönség is megszemlélheti, tanulmányozhatja és élvezheti. Nemcsak minden az, hanem minden úgy is van kiállítva, amint Párisban volt. Gazdag, tanulságos, gyönyörű kiállítás ez. Hiszszük, hogy a magyar publikum Barnumékon kívül még másban is tud gyönyörködni és özönleni fog ennek a kevesebb reklámmal hirdetett látványosságnak megszemlélésére.

† **Az olasz bor ellen.** Április 23-án Bari-ban az olasz földmivvelésügyi miniszter, Lazatti a következőket mondta: Az olasz borkivitel súlyosan károsítja Spanyolország, Görögország és Törökország versenye. Az egyetlen hely, a hol az olasz bor a többieket legyőzi, *Ausztria-Magyarország*. Oda irányul több mint fele az egész olasz borkivitelnek. Anglia és Szicília egész kerületei viszik ki oda termésüket. Súlyos csapás lenne Olaszországra, ha az 1891. évi kereskedelmi szerződés klauzuláját most nem újítanák meg. Így fogja fel az olasz miniszter a helyzetet. Az a félt súlyos csapás pedig minden bizonynyal be fog következni. Annál bizonyosabb ez, mert most az osztrák bortermelők érdeke is teljesen megegyez a mienkkel. Ezt mutatják a legújabbban is hozott határozatok. Az osztrák szőlőtermelőtanács választmánya dr. Marchet tanár indítványára kimondta azt, hogy az 1903-ban megújítandó kereskedelmi szerződésekben a 40 koronás egységes tarifa főtartandó és mérsékelt vámtok nem engedélyezendők. Csak egy szám-szerűleg megállapított ártalmatlan mennyiség fehérbornál lehetne Olaszországnak 24 koronás vámot adni, a mit azonban más állam meg ne kaphasson. A kereskedelmi szerződések megkötésénél a mezőgazdasági érdekek védelmére működő Centralstelle a fönti határozat ellen foglalt állást és kettős tarifát (maximum 60 k., minimum 40 k.) kíván a hordós bornál, ami alól Olaszország részére se legyen kivétel. Akár így, akár úgy, de az olasz bornak nálunk csak be fog, mert be kell alkonyodni. Annyi kárt szenvedett az elmúlt tíz év alatt éppen ennek következtében a magyar és az osztrák bortermelés, hogy itt nem engedhetünk. Mondják, hogy Olaszország azzal fenyegetőzik, hogy kilép a hármasszövetségből, ha ezt a gazdasági kedvezményt elveszíti. Mi gazdák nem diplomáztathatunk, nekünk az kell, hogy munkánk bérét és tőkénk tisztességes kamatját megkapjuk. Szép, hogy katonai nagyhatalom vagyunk, de mi ennek akkor örülnénk legjobban, ha minden katonánk egy fél liter bort kapna a menázi mellé, mint a francia katonák. De ha még nagyhatalmassá-

Mestitz Mihály és Fiai

Kolozsvár, Maros-Vásárhely,
Unio-utca 3. és 5. Széchenyi-tér 41.

Elvállalnak tulhalmozott készletük miatt igen szép és teljesen kiszáradt

amerikai tölgyfaparketteket,

ugyszintén azoknak jótállás mellett való lerakását. Továbbá bármilyen épület-asztalos munkát és teljes bűtorberendezéseket a legolcsóbb árak és jótállás mellett. (473.)

Szilágyi Eleonora

Likör, Puncs-szesz és Rum-gyára
KOLOZSVÁRT,

Kossuth Lajos-utca (Belmagyar) 32. sz
Alapított 1832. — Telefon sz. 239.

Legfinomabb saját gyártmányu és importált Rumok, világhírű Puncs-szesz és a legfinomabb likörök kaphatók a gyár üzlet-helyiségében, valamint minden helybeli és vidéki elsőrangú fűszer és csemege kereskedésben gyári áron. (474.)

Hazai márvány-iparvállalat.

A t. butorkereskedőknek és műasztalosoknak ajánljuk helybeli márványipar vállalatunkat. Elvállalunk minden e szakmába vágó munkát, de különösen butorokhoz szükséges márványlapokat, magyar, francia, belga, olasz és szerb márványokból izléses és olcsó kivitelben. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek. — Első Erdélyi Márvány Ipar Vállalat. Földy Antal utódai Kolozsvárt, Ferencz József-ut 53. szám. (475.)

gunkat Olaszország a szövetségből való kilépéssel akarja gazdasági áldozatokra bírni, akkor nem sok hasznunk van belőle. Altro . . . altro . . .

Klofac és Schönerer abbahagyták az ordítást, a nagynémetek és cseh radikálisok a dulakodást, mikor Körber osztrák miniszterelnök a múlt hónap 26-án a viziutak építéséről szóló törvényjavaslatot a reichsrath elé terjesztette. E szerint a javaslat szerint négy nagy viziutat akarnak Ausztriában építeni: 1. A Duna—Odera csatornát; 2. Egy hajózható csatornát a Dunától a Moldváig és a Moldva csatornázását Budweistól Prágáig; 3. Egy hajózható csatornát a Duna—Oderacsatornától, Preautól a felső Elbeig, Pardubitzig és az Elbe csatornázását Pardubitztól Melnekig; 4. Egy hajózható összeköttetést a Duna—Odera csatornától a Visztuláig és a Dniesterig. Ezek lennének a végzendő vízi munkálatok, ez elé a javaslat elé nézett feszült várakozással az osztrák és nem minden aggodalom nélkül a magyar közvélemény. 750 millió koronára teszi az osztrák miniszterelnök ezeknek a viziutaknak építési és üzemköltségeit és bizonyos pesszimizmussal mutatott rá, hogy „a majdani bevételek jó hosszú ideig nemcsak hogy a befektett tőke kamatoztatására és törlesztésére nem lesznek elegendők, hanem még nem csekély deficitre is kell számítani az üzemnél.” Ez persze egy kissé lehűtötte a jó osztrákok kedvét, no meg az is, hogy a költségek beszerzésénél a miniszterelnök számításba vette az érdekelt tartományok, valamint Bécs és Prága városok aránylagos hozzájárulását. A mi az építendő csatornák fontosságát illeti, Körber azt így vázolta: „ . . . Építésüknél első sorban a mezőgazdaság érdekei jönnek tekintetbe, és pedig Galicia részére a gabona, Morvaország, Csehország és Sziléziánál a gabona, de főleg az óriás mennyiségű cukorrépa szállításánál tűnnek majd föl az előnyök. Természetesen a cukoriparosoknak is nagy előnyükre lesz és a magyar, meg a külföldi verseny ellen hathatósabban küzdhetnek majd . . . A csatornáknak a kiviteli forgalomban éppen olyan jelentőségük lesz, mint a forgalom emelésénél és olcsóbbá tételénél . . . Az egész viziút hálózatot hazai termelésünk minden ága részére egységesen hasznossá kell tenni, mezőgazdaságunk, iparunk és kereskedelmünk kell, hogy az egész vonalon megbízható és olcsó kifelé vezető utakhoz jussanak.” Sajátságos, hogy az osztrák agráriusok éppen nem látják be a rájuk háramló hasznót, sőt egyenesen érdekeiket fenyegető veszélyt látnak ezekben a csatornáknak, és azt mondják, hogy ha ezt a gazdák pénzén építik, mikor csak az ipar fogja hasznát látni, akkor a gazdákat más úton kell kárpótolni. Nálunk nagyon pesszimistikusan néznek az osztrák csatornák elé, sőt sokan vagy gazdasági leigázásunkat félik tőlük, vagy a gazdasági különválást tartják létrejövetelük esetén elkerülhetetlennek. Nagyon helyes, hogy az O. M. G. E. tanácsa legutóbb szintén foglalkozott ezzel a kérdéssel és abban állapodott meg, hogy az egyesület kebeléből tagokat fog kiküldeni annak tanulmányozására s a Magyar Hajózási Egyesület delegáltjaival folytatandó tanácskozások után folytatandó tanácskozások után fogja álláspontját meghatározni.

Hazai gyártmány!

Hazai gyártmány!

Azt a közel 4 milliárdnyi hadiköltséget, a mi a búr-angol háboruban ez ideig angol részről felmerült, az angol közvélemény elszörnyűködéssel vette tudomásul. De ennek a rengeteg összegnek a pótlásáról gondoskodni is kellett és ennek Chamberlainék az angol szabad kereskedelmi politika nagyobb dicsőségére úgy vélték eleget tehetni, hogy az eddig vámmentesen bejövő és vámmentesen kivihető egyes árukra az angol alsóházzal vámot vettek. Ilyen áruk a bevételnél a cukor, a kivitelnél a szén. A vámtételek pedig ezek:

Cukornál 98° polarisation felül 1 mm. után	a mi pénzünkön	9 K. 85 fill.
Cukornál 76° polarisation felül 1 mm. után	a mi pénzünkön	4 K. 73 fill.
Cukornál 98-76° polarisation felül 1 mm. után	a mi pénzünkön	985 - 473 fill.
Melasse (1a m. után 2 shilling) 1 mm. után	a mi pénzünkön	4 K. — fill.
Glukose (1a. m. után 1 shilling) 1 mm. után	a mi pénzünkön	236 1/2 fill.
Saccharin és hasonló anyagok 1 gram. után	a mi pénzünkön	5 1/4 fill.

Ezek a tételek április hó 19-én már hatályba is léptek. Egyidejűleg az angol alsóház szénre tonnánként 1 shilling kivitelvámot szavazott meg. Csak tudomásul vehetjük az angol alsóháznak ezt a határozatát, melylyel minisztereit a csávából kiségti, jó lesz, ha az érdekeltek is tudomásul veszik ezt a hátrányos intézkedést. Ebben a rosszban csak az az egy jó tanulság van, hogy láthatjuk, miniszterünk mennyire élénk figyelemmel kísérteti szakközvegeivel a külföldi konjunkturák minden változását és milyen pontosan értesíti arról az érdekelt köröket.

— **Gazdatisztek ünnepe.** Ünnepe volt vasárnap a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének. Most van husz éve, hogy az egyesület főnnáli és május elsején lépett életbe a gazdatisztekéről szóló törvény. Ebből a kettős alkalomból diszközgyűlést tartott az egyesület. Százötven gazdatiszti és gazdasági egyesületi kiküldött jelent meg a közgyűlésen. Bujanovics Sándor elnök megnyitó beszédében visszaillesztetést vetett az egyesület multjára, méltatva az elért eredményeket s indítványozta, hogy a diszközgyűlés Darányi Ignác földmívelésügyi minisztert, a ki oly sokat tett a magyar gazdatisztek erkölcsi és anyagi helyzetének javítása érdekében, válaszsza meg az egyesület örökös diszelelnökévé. Lelkesedéssel fogadta el a diszközgyűlés az indítványt mire Jászenszky Pál, az egyesület ügyvivő titkára fölolvasta a diszelelnöki oklevelet. Máday Izidor miniszteri tanácsos, a földmiv. kormány képviselője, megleg szavakkal méltatta ezután Bujanovics Sándor érdemeit. A folyó ügyek elintésése után a diszközgyűlés véget ért. Közben egy tiznennytagu küldöttség tisztelgett Darányi Ignác földmívelési miniszternél, hogy átnyujtsák neki a diszközgyűlés Bujanovics Sándor üdvözölté szép beszédében a minisztert, a ki a küldöttséget igen szívesen fogadta. Darányi válaszában kijelentette, hogy nagyra tartja a megtiszteltetést. Kiváló örömet érez, hogy a gazdatiszti törvényt fedő alá juttatta. E törvény alapján most tovább kell működni. Köszöni ezen egyesületnek ezen törekvésében való támogatását. A hol a gazdatisztekért valamit tenni lehet, ott ő soha sem fog hiányozni. Délben egy órakor 150 terítékű lakoma volt.

a mely után a társaság megtekintette a városligeti mezőgazdasági kiállítást.

— **Állatforgalmi tilalom megszüntetése.** A földmívelésügyi miniszter közlése, hogy a német kormány április 22-én kelt kimutatása szerint ragadós tüdőlob miatt jelenleg Magyarországnak egyetlen törvényhatósága ellen sem tart fenn szarvasmarha-beviteli tilalmat.

— **A gabonafutrinka.** Az ujabban érkezett gazdasági tudósítások szerint az ország egyik-másik vidékén a gabonafutrinka felléptét észlelték. Nehogy e rovar veszedelmes mértékben elszaporodjék, a földmívelésügyi miniszter arra utasította a Rovartani Állomást, hogy állítson össze egy rövid útmutatást, a mely a gabonafutrinkát és az ellene sikerrel alkalmazható óvó- és védőeljárást ismertesse. Ez az útmutatás most jelent meg és megszerezheti bárki, a ki azt (esetleg levelező-lapon) akár a földmívelésügyi m. kir. miniszteriumtól, akár a Rovartani Állomástól (Budapest, V. ker., Nádor-utca 28.) kéri. A miniszter ezzel egyidejűleg arra is utasította a Rovartani Állomás főnökét, hogy folyó évi május 5-én Szolnokon s az állomás egy más szakembere pedig Szerepen (Bihar) a gabonafutrinka ellen való védekezésről előadást tartanak és a gazdákat a teendőkre nézve kitanítsák.

— **Utmutató a gazdasági tudósítók számára.** A földmívelésügyi miniszterium kiadványai között most jelent meg a gazdasági tudósítók részére az 1901. évre szerkesztett és kiadott „Utmutató”. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter az egész magyar mezőgazdaságnak nagy szolgálatot tesz, midőn a mostani legújabb Utmutatóban, a mely már a kilencedik évfolyam, nemcsak az elvállalt megbizással járó teendőkre nézve szolgál utmutatással a gazdasági tudósítóknak, hanem arra az eljárásra vonatkozólag is, melylyel a magyar gazdákat gazdaságuk fejlesztésére irányuló törekvéseiben, elemi csapások elleni védekezésükben, vagy tapasztalatlanabb gazdáknak, sőt az egyszerű földmiveseknek adandó felvilágosítások nyújtásában is kiegészíteni hivatva lesznek.

— **Az E. G. E. heremagtisztító raktára** az idei szezon végén az eddigieket fölülmúló szép eredményt képes fölmutatni, a mi mutatja azt, mennyire szükséges termelésünkben és kereskedelmünkben ez az intézmény. Tisztítás végett beküldtek az idény alatt 472 mm. 10 kg. lóherét és lucernát a tavalyi 355 mm. és az az előtti 373 mm. mennyiségekkel szemben. Kifogások, hogy nagy a rostálási veszteség, mint minden apró szemű évjáratban, az idén is voltak, de ennek oka is főleg az, hogy a gazdáink nagyon sokszor úgy, a mint a gépből kijön, rostálatlanul, pelyvában küldik be a tisztításra, a mikor is csak természetes, hogy kevesebb százalék tiszta mag kerülhet ki a tisztításból. Az E. G. E. egyébként odahatott és eljárásának sikere is volt, hogy a jövő idénytől kezdve s tisztítási költségeket tetemesen redukálja, mi által gazdáink és kereskedőink majd még nagyobb mértékben fogják a tisztító raktárt saját előnyükre fölhasználni.

— **Hírek az állandó gépkiallításból.** Az állandó kiállítás eddigi résztvevői neveinek és a kiállítás tárgyai rövid vázolásának lapunk első boríték-oldalán adtunk helyet. A kiállítás életképességének és szép fejlődésének

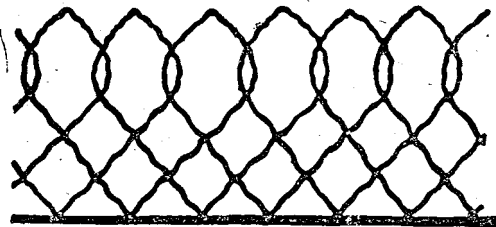

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szita-áru gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.
 Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, egymint: kertek erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fonnattal való bevonását; pincze, padlás, felső világozottsági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löher-rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különbéféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láb-törölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (339.)

Fischer Lipót

kemigráfiai műintézete

Budapest

Kossuth Lajos-utca 15. sz.

Klisék

mindennemű nyomtatvány képes illusztrált kiállítására a legutányosabb áron vállaltatnak és a legtöbb kéleleteseben készíttetnek el. Vidéki megrendelések is pontosan eszközöztetnek.

(415.)

Elvállalja mindenféle emlősök és madarak élethű kitévését. Vadászati Tropheák csinos kivitelben és agancsok felszerelését.

Zwörner Sándor
 állatkitémő-praeparatoriuma
KOLOZSVÁR, Egyetem-utca.

A kitémött állatoknak nincsen semmiféle veszélyes kigözölgésük, tehát szobában is tarthatók. Ujdonság! Madarak kitémése relif-kép alakjában. Érdeklődők szívesen fogadtatnak. (486.)

Nyujtsunk kezet a szerencsésének!

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjegy által.

A legesélydusabb sorsjáték a világon a mi m. kir. osztálysorsjátékunk. **100.000** sorsjegyre **50.000** pénznyeremény jut. Legnagyobb nyeremény esetleg

1.000,000 korona.

1 jutalom 600.000, 1 nyeremény á 400.000, 200.000 2 á 100.000, 1 á 90.000, 80.000, 70.000, 2 á 60.000, 1 á 40.000, 5 á 30.000, 1 á 25.000, 7 á 20.000, 3 á 15.000, 31 á 10.000, 67 á 5000, 3 á 3000, 432 á 2000, 763 á 1000, 1238 á 500, 90 á 300, 31700 á 200, 3900 á 170, 4900 á 130, 50 á 100, 3900 á 80, 2900 á 40. Összesen

13.160.000 korona, azaz Tizenhárom millió 160.000 korona.

SZERENCSENAPTÁR 1901. ÉVRE.

Január	Február	Márczius	Április	Május	Junius	Julius	Augusztus	Szeptember	Október	November	Deczembar
K 1 4042 S 2 36473 C 3 49544 H 4 53718 P 5 62452	P 1 38274 S 2 51384 V 3 56319 H 4 61441 K 5 83551 S 6 17349 P 7 38904 H 8 36475 K 9 49711 C 10 53719 H 11 62459 S 12 83492	P 1 19815 S 2 40439 V 3 51635 H 4 58050 K 5 63835 S 6 83591 P 7 40497 H 8 40497 K 9 16336 C 10 59033 H 11 65839 S 12 85121	H 1 44373 K 2 52329 S 3 59576 C 4 83383 P 5 86063 V 6 35366 H 7 41382 K 8 52340 S 9 59598 C 10 83430 H 11 86070 S 12 85371	S 1 48569 C 2 52329 P 3 62319 H 4 83468 V 5 89345 H 6 36462 P 7 38274 K 8 36475 S 9 49544 C 10 53718 H 11 86070 S 12 85371	V 1 38250 H 2 51381 K 3 55186 H 4 62472 S 5 83550 C 6 8568 P 7 38274 K 8 51384 S 9 56319 C 10 64441 H 11 83551 S 12 17349	H 1 51633 C 2 58046 S 3 65332 H 4 62472 K 5 83554 P 6 19815 V 7 40489 H 8 51635 S 9 58030 C 10 83383 H 11 86063 S 12 121622	P 1 59560 S 2 83332 K 3 86052 H 4 53709 V 5 83365 C 6 44373 P 7 52329 H 8 51636 S 9 59598 C 10 52340 H 11 44382 S 12 53718	V 1 83465 H 2 83536 K 3 48569 S 4 39250 P 5 62319 H 6 62319 V 7 65186 K 8 83550 S 9 8568 C 10 4042 H 11 36473 S 12 49544	P 1 17797 S 2 38973 K 3 8560 H 4 8560 V 5 51633 C 6 53832 P 7 19815 H 8 62472 K 9 40497 S 10 58033 H 11 65835 S 12 83591	V 1 35362 H 2 44347 K 3 51650 S 4 59560 C 5 53332 P 6 83584 V 7 35365 H 8 44373 S 9 53329 C 10 59576 H 11 65835 S 12 83591	

Mikor van születésnapom?

Mindekét kisérje meg szerencsésjél a születésnapjára feljegyzett számmal. Ezen naptárban az év minden egyes napjára más szám van feljegyezve, melyek postafordultal megrendelés esetén nálunk kaphatók, úgy hogy bárki kiválaszthatja saját számát. Ha időközben e szám elfogyott volna, hasonlót küldünk.

Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll. Az I. osztály eredeti sorsjegyek tervszerű betétjei a következők:

egy nyolczad (1/8) frt — 75 vagy 1.50 korona egy negyed (1/4) frt 1.50 vagy 3.—korona
 „ fél (1/2) frt 3.— „ 6.— „ „ egész (1/1) frt 6.— „ 12.— „

A sorsjegyeket utánnvétellel vagy az összegnek postautalványon való előzetes beküldése ellenében megküldjük. Hivatalos tervezet díjtanul. Megrendeléseket kérünk, tekintettel arra, hogy a nyeremény-húzások már május hó 22. és 23-án lesznek, azonnal, de legkésőbb

f. é. május hó 22-ig

(622.)

bizalommal hozzánk küldeni

FIÓKO K:

TÖRÖK A. és Tsa

Muzeum-körut 11.

BANKHÁZA

Erzsébet-körut 54.

BUDAPEST, V., Váci-körut 4/a.

Sok és igen nagy nyereményt fizettünk ki nagybecsült vevőinknek és pedig rövid idő alatt öt millió koronánál többet.

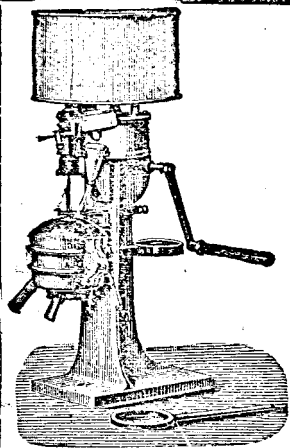
Megrendelő levél levágandó.

T. TÖRÖK A. és Tsa bankházának, Budapest.

Ezennel megrendelek a m. kir. szab. osztálysorsjáték I. osztályához ..... darab eredeti osztálysorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt.

A .....korona összeg { utánnveendő, utalvánnyal küldöm. mellékelve bankjegyekben (bélyegekbén) } A nem kívánt törlendő.

Pontos cím:

„MÉLOTTE“ szabadalmazott
TEJFÖLÖZŐGÉP.

Legkönnyebb hajtás! ● ● ● ● ●
● ● Legtökéletesebb fölözés! ● ●
● ● ● Legmagasabb munkabírási.
Teljes tejgazdasági berendezések!

FEHÉR MIKLÓS

Gépgyár részvénytársaság
Budapest, V., Külső-Váci-út 80. sz.

➔ Árjegyzék ingyen és bérmentve. ➔

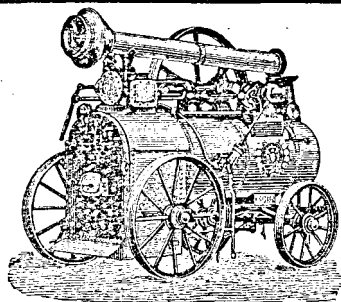
(638)

A Magy. kir. államvasutak gépgyára
gazd. gépeinek eladása.

Használt és javított
locomobilok és gözcseplőgépek.

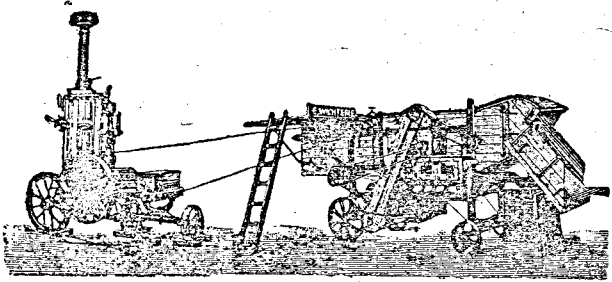
CSEREÜZLETEK.

Mindennemü gazdasági égpek.

Olcsó árak, kedvező fizetési feltételek.

A jelenkor legtökéletesebb és legjobb motor cseplőkészletei.

Eddig több mint 500 készlet van működésben kitűnő sikerrel.

➔ 1893., 1894., 1895., 1896., 1897., 1898. évben 42 első díjjal kitüntetve. ➔
Az „Erdélyi gazdasági egyesület“ által Kolozsvárt rendezett kiállításon megtekinthetők és üzemben láthatók legújabb szerkezetű szabadalmazott teljesen szikramentes motor-cseplő-készleteink kettős tisztítóval, árpatoklászóval és legczélszerűbb löhere-hüvelyezővel, valamint egyéb gazdasági gépeink.

ELSŐ PROSZNICI GÉP és GŐZMOTOR GYAR, Wichterle F.
(632.) Magyarországi vezérképviselő: Kállai Lajos.

Budapest, VI. Gyár-utca 50. sz.

Cimekkel, Erdélyben, hol motoraink évek óta kitűnően működnek szívesen szolgálhatunk.

Teljes jótállás.

BÓNI GYÁRTELEP

és mezőgazdasági részvénytársaság

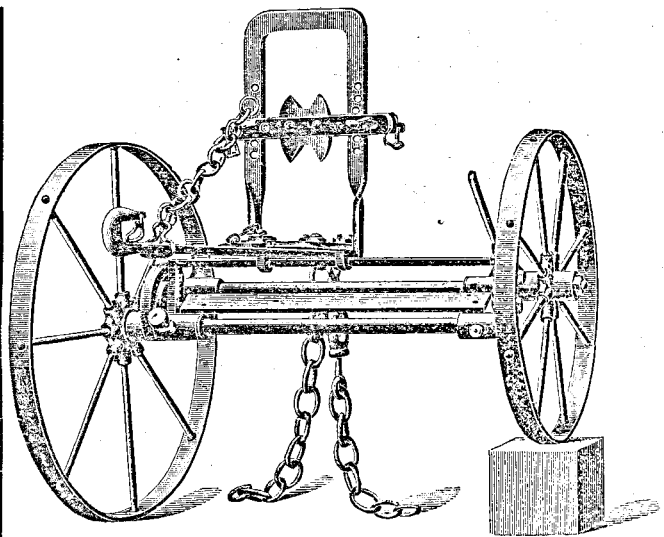
ezelőtt Mandel Eduárd és társal

Nyirbátorban

ajánlja előnyösen ismert, szabadalmazott

kéttengelyű „Bóni“ eketaligáit.

Megrendelhetők: Nyirbátorban fenti cégnél, Budapesten KANN és HELLER cégnél, valamint a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél.“

Más rendszerű eketaligák jutányos áron átalakíthatnak.

Más rendszerű eketaligák jutányos áron átalakíthatnak.

Gróf Zselenski Róbert salánki uradalma.

A salánki uradalom nyir-vasvári gazdasága részére Önök által szállított 14 db szab. állítható „Bóni“ eketaliga rendkívüli egyszerűsége, tartós szerkezete és pillanat alatt eszközölhető állíthatósága folytán kitűnően bevált.

Szíveskedjenek encsencési gazdaságunk részére is további 18 db állítható „Bóni“ taligát kiszolgáltatni.
Encsencs, 1900. febr. 8.

Kiváló tisztelettel Nagy József urad. intéző.

Gróf Károlyi Tibor uradalma.

Miután szab. kéttengelyű „Bóni“ eke taligájuk célszerű szerkezetéről és tartósságáról hosszabb használat után meggyőződtem, kérem az uradalmi gazdaságok által a napokban beküldendő 50 db. Back-féle eketaligát a legrovidebb idő alatt szab. „Bóni“ eke-taligává átalakíttatni.

Nyirbátor, 1900. jan. 24-én.

Tisztelettel Mikolay Lajos, urad. tiszttartó.

(648.)

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

ezelőtt Pfanhauser A.

Iroda: Budapest, V., Báthory-utca 4.

Gyár: Budapest, V., Petneházy-utca 6/8.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!
Jehenezetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Árjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk.

(546.)

Rendkívül célszerű

12 mag csirakéességét egyszerre próbáló **csirázató készülék** kapható e lap kiadóhivatalában.

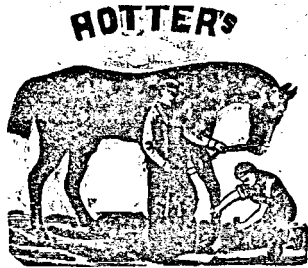
HOTTER F. R. Szt.-József gyógyszerháza a Szt.-Józsefhez

Bécs. XII. 2., Schönbrunner-
strasse 182.

Hotter-féle Absorbínol
1/4 palack frt 6.— 1/2 palack frt 3.50
Eltávolít mindennemű kinővést és zsíros testtapadékokat, anélkül, hogy a szőrt tönkre tenné. Erősíti a megtámadott és gyenge inakat, eltávolít és tönkre tesz minden csomót az izmokon és megóv minden gyulladástól; különösen bevált epebajoknál, csülök-daganatoknál, patabütyköknél, vastag vastag térdnél, csomónál az inakon, vastag bokánál, daganatoknál, ahol ilyenek fellépnek. A térdek remegését megszünteti s meggyógyítja a zuzódásokat.

Hotter-féle Agril táppora
Iovak és szarvasmarháknak,
1 csomag 80 kr.
Kitünő potlák a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fenntartására; minden vese-, máj-, hólyag- és idegbajnál a alkalmazandó.

Hotter-féle holttetemkenőcs
1/4 tégely 2 frt. 1/2 tégely 1 frt. 20
Felülmulhatatlan holttetem eltávolítására régi bajoknál is.

állatgyógykészítményei
a jelenkor legkitünőbbjei, melyek számos bizonylat szerint semmi más hasonló szerek által hatásukban el nem értek. Raktárak a gyógyszerházakban és drogériákban.
Főraktár: **Dr. BUDAI EMIL városi gyógyszerháza** Budapest városház-tér, **Dr. Egger Leó és Egger J. Nádor gyógyszerháza** Budapest, VI. Váci-körút 17. és **TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza** Budapest VI. Király-utca 12. **Raditz Róbert gyógyszerháza** Budapest VIII. József-örút 64. és **Bayer Antal gyógyszerháza** Budapest VI. Andrássy-út 84. szám.

Hotter-féle Training-Fluid
1 palack frt 1.20.

Az inakat és izmokat a magas öreg korig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedörzsölések után a legnagyobb fáradozásokra és vontatásra képesíti. A tuleröltetés következményeinél, bénulás, szaggatás és merevedésnél meglepő sikerrel alkalmaztatik.

Hotter I. és II. sz. dísznópora
1 kiló frt 1.20.

Legjobb étrendi szer a dísznók étvágyának és az azzal járó emésztésnek előmozdítására; kitünően bevált orbáncznál. A II. számú hasmenésnél alkalmazandó.

Hotter-féle kólíka elleni szer
1 üveg 1 frt 50 kr. (324.)

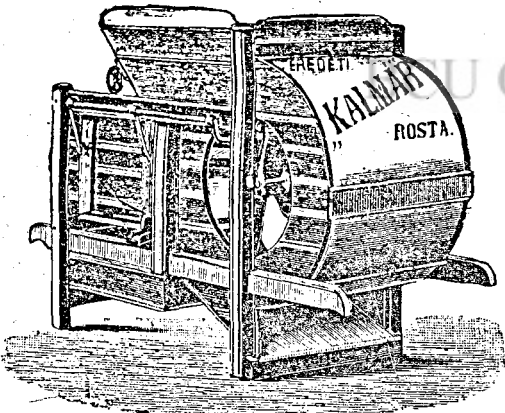
Lovaknál mindennemű kólíka és hűgy felakadás, szarvasmarháknál pedig pufadság ellen alkalmazandó.

Hogyan tud a magyar gazda évi kiadásainak egy részénél 30—40 százalékot megtakarítani?

Azt megtudhatja a **Kalmár Zs. utóda** hőmező-vásárhelyi cég különleges terménytisztító, gép és rosta árjegyzékéből, a melyet fenti cég bárkinék kérésére ingyen és bérmentve küld meg.

Legolcsóbbak, legjobbak az eredeti „Kalmár-rosta”, a melyeket gyakorlatba vételük után minden vevő megdicsér és elismerésben részesíti azoknak sok oldalu jó tulajdonságait, valamint a termények tisztításánál elért fényes eredményt.

A kolozsvári állandó kiállításon

megtakaríthatók.

Az eredeti „Kalmár-rosta”

a magyar korona országainak összes vasuti és folyahajózási állomásaira bérmentve küldöm meg s így az árjegyzékben foglalt rostáim árai mindenkor a t. vevőim által megjelölt vasut- vagy hajó állomásra elszállítva értendők, minden utófelállítás nélkül.

Ügynököket és viszontelárúsítókat nem alkalmazok, a rendelvények egyedül a vevő fél megkeresésére intézettek el.

Egyedüli elárúsító hely a termelő üzlet **Kalmár Zs. utóda Hőmező-Vásárhelyen**, a hol minden beérkező megrendelést pontossággal intézek el. (650.)

KALMÁR ZS. UTÓDA.

Hazafiak!

(359.)

Üzletünknek 30 év óta megszerzett jó hírnevét továbbra is fenntartani óhajtjuk, dacára hogy az általános árfelemelés bekövetkezett, üzletünkben még a régi jutányos árban szolid kiszolgálás mellett minden kézmű, rövidárú, vásznak, cipő, kalap és gyermekjáték kapható és iparkodunk a külföldi árukat honi készítményekkel kicserélni. Nagy raktár **zsebro-bőrből**, különleges férfi és női kivágott gombos és magas fűzős cipő árúkatban.

Monogramok és himzések a legújabb minták jótányosan előnyomatlanak.

Központi nagy áruház!

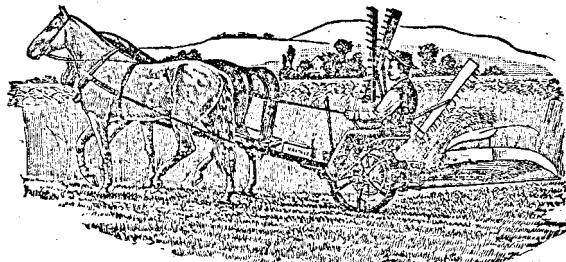
KOHN LAJOS ÉS TÁRSA

Kolozsvár, belhid-utca 24. (a m. kir. posta-palota mellett.)

Elsőrangú műkiállítás. (366.)

VILÁG PANORÁMA

KOLOZSVÁR, R. k. status-palota.

ÚJ GABONÁRATÓGÉP

„Handy”

munkában könnyen kezelhető, 25—50%-al csekélyebb vonóerőt igényel, mint mások, emellett tartósabb, mint az amerikaiak.

Hollingsworth

és angol-amerikai lógereblyék, kettősműködésű szénaforgatók

ismert legjobb kivitelben

UMRATH ÉS TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosoknál
BUDAPEST, V., Váci-körút 60.

(544. II.)

Fasor és árnyékfák

3—4 méter magas 4—5 éves, iskolázott, köris, berkenye, fehér, fekete és zöld juhar,

100 db. 50 korona.

Egyéb fanemek árjegyzék szerint:

Pecz Ármin, es. és kir. udvari műkertész,

BUDAPEST, VIII. Kalvária-tér 8.

(605. II.)

Kávé Tea

Kávé és Tea

árak:

1 kiló Háztartási (igen jó)	frt 1.20
1 " Verseny (Portorico)	" 1.30
1 " Verseny (Portorico)	" 1.50
1 " Cuba (finom)	" 1.70
1 " Cuba (legfinomabb)	" 1.90
1 " Gyöngy (finom) (641.)	" 1.50
1 " Mocca	" 1.40
1 " Mocca (legfinomabb)	" 1.60
1 " Arany Jáva	" 1.40
1 " Arany Jáva (igen finom)	" 1.60
1 " Vegyes Pörk (igen jó)	" 1.40
1 " Szalady-féle Hungária	" 1.20

(ennek főraktára nálam van)

Kávéhoz csemagolható

1/4 kiló Mandarin, csász. kev.	frt 1.60
1/8 " Mandarin, csász. kev.	" 0.85
1/4 " Háztartási	" 1.25
1/8 " Háztartási	" 0.65

4 1/2 kilós postaszáknál, (melyben több fajta is küldhető) már vidékre is teljesen bérmentve s elvámolva küld.

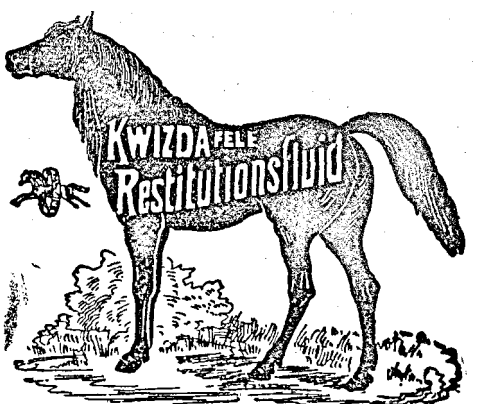
Balogh László

kávé- és tea kivitelű üzlete **BUDAPEST.**

Fő-üzlet: VII., Rottenbiller-u. 12 sz. **Fiók-üzletek:** VI., Andrássy-út 86 sz. és VII., Dohány-utca 61. sz.

Kávé Tea

Kwizda-féle Restitutionsfluid.

ra 1 üveg 2 korona 80 fillér.

Cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára.

40 év óta udvari istállóknak, e nagyobb katonai és polgári istállóknak használatban, nagyobb fáradozás előtti és utáni erősbítésre, rángatózásnál az idegek merevségénél stb. A lovakat az idomításnál kiváló tevékenységre képesíti. Valódi csak a fenti védjeggyel, kapható Ausztria-Magyarország összes gyógyszerházaiban és drogueriáiban.

Franz Joh. Kwizda es. és kir. osztr.-magyar és román kir. udvari szállító,

kerületi gyógyszerésznél **Korneuburg, Bécs mellett.** (328. I.)

Ezen a héten:

Király Ő Felsége az utolsó hadgyakorlatoknál. Tengerészek hadgyakorlata.

Belépő díj: 20 kr., gyermekjegy: 10 kr.

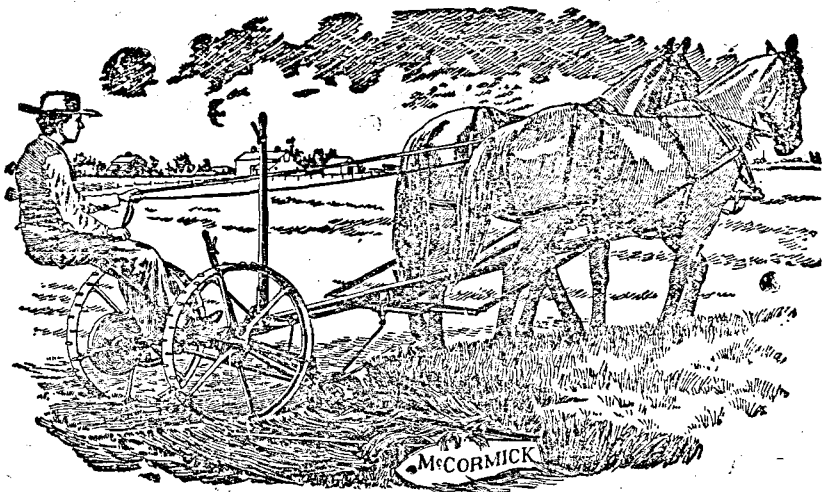
Nyitva van mindennap délelőtt 9-től, este 10 óráig.

Minden hétre új műsorozat.

Mc Cormick Harvesting Machine Company

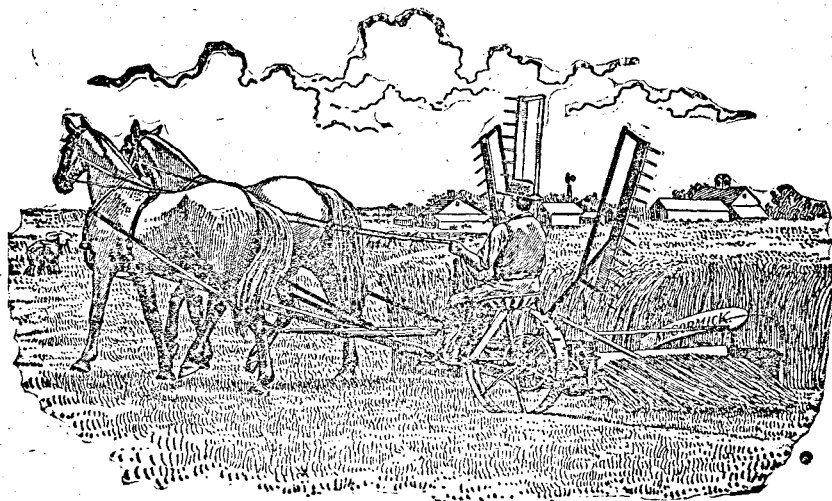
Chicagói aratógépgyár.

A legnagyobb kitüntetések

aratógépek és kévekötőfonalért.

Minden versenyen első.
Kitünő minőség, bámulatos
munka.

Iroda és raktár:

BUDAPEST, V. Váci-út 30. szám.

William J. Stillman

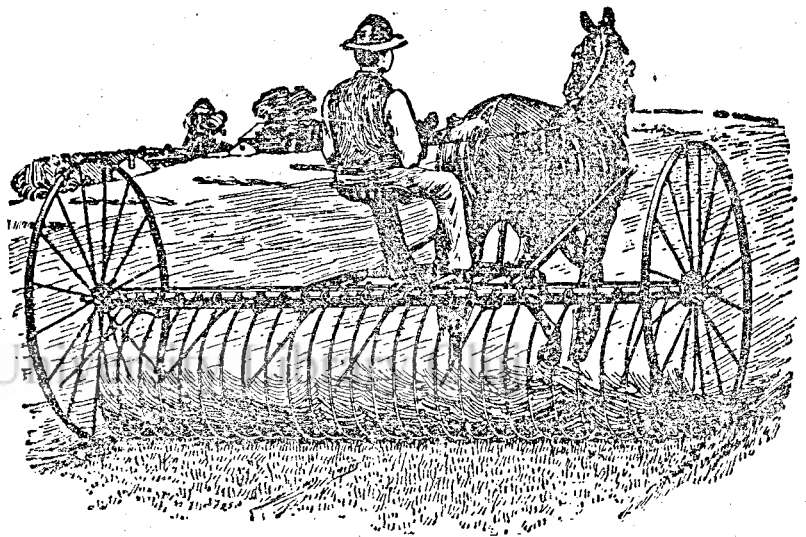
igazgató.

(408.)

A Grand-Prix-val

és

arany érmekkel kitüntetve
Párisban az 1900. évi
világkiállításon.

A kolozsvári gazdasági gépművelésen
1900-ban díszoklevelet nyert.

Ne rendeljen gépet vagy kévekötő-
fonalat, mielőtt a

Mc Cormick-féle gépeket

látta s azok árát megtudta.

